

Részlet-ivek

kamatszelvekkel.

Számos vevőim naponként felszólítanak, hogy

török sorsjegyekre is részlet-iveket

bocsássak ki; én a játéktervet szigorúan átvizsgáltam és úgy találtam, hogy ez minden létező sorsjegyet előnyösségben felülmul, minek folytán tehát elhatároztam magamat t. megbízóim kívánatait teljesíteni.

Váltó-üzletem sok évi fentartása óta a jelszóval:

„Csak Fortunánál található a szerencse“

elvemül felvettem, a t. közönségnek mindig valami újat, előnyösét és hasznoshozót ajánlani; ezuttal is oly arrangement-t hoztam létre, melynek következtében a befizetett részletek biztosítottak, a befizetett pénz kamatot hoz, és a résztvevő külön ingyen két legérdekesebb és legelőnyösebb sorsjegyekre, melyet csak az európai tőzsdéi árjegyzék bir felmutatni, egyedül és valamennyi nyerejére játszik. — Ugyanis 30 havi részletben 10 forintjával kapható nálam

egy ötöd 1839-ki Rothschild-államsorsjegy és egy egész 3 petes teljesen befizetett 400 frankos török államsorsjegy.

A t. közönség felvilágosítására szolgáljanak a következők:

A 1839-iki Rothschild sorsjegyeknek még csak 6 húzásuk lesz, a legközelebbi 1871. jun. 1-én történik. Főnyeremény 220,000 ft. p. p. Egy ötöd 1839-iki sorsjegy kihuzott sorozatát kötelezem magamat 260 frton egy hónappal a sorozathuzás után beváltani.

A 400 frankos török-sorsjegyeknek minden két hónapban van egy húzásuk, és pedig június 1-én, augusztus 1-én, október 1-én, december 1-én, február 1-én, ápril 1-én.

Főnyeremény 600,000, 300,000 stb. frank aranyban.

A legkisebb nyerő, melyet minden sorsjegynek nyerni kell, 400 frank aranyban; külön fizetek a befizetés tartama alatt kamat fejében 30 frkot aranyban, s e célból a részletvevők mindegyikén 5 db. szelvény van 6 frankkal, melyek váltó-üzletemben 6—6 hónaponként aranyban és minden levonás nélkül beváltatnak.

Az első 10 frtos részlet befizetésével a vevő mindkét sorsjegy birtokába lép és úgy az egész nyereményekre, mint a kamatfelvételre egyedüli igényével bír.

Sorsjegyeim, melyek felől részletvevők kiállított, bármikor megtekinthetők és minden órában kiválthatók.

Előbb teljesített részletekért 6 pet évi kamatot engedek.

Megkötött üzletek semmi szín alatt fel nem bonthatók.

Ezen beosztással úgy játékedvelő közönségre, mint azokra, kik tőkésüket jól akarják kamatoztatni, teljes tekintettel voltam, és azon kellemes reményben, hogy a t. közönség tömeges részvétellel fog megtisztelni,

Huzási jegyzékek

ingyen és bérmentve küldetnek meg minden húzás után még akkor is, ha az eredeti sorsjegyek már kiváltattak.

1050 (2-3)

FISCHER M. L.
váltóház a „FORTUNA“-hoz Pesten.

3% SORSJEGYEK

400 frankjával = 160 ft. aranyban,

évenként hat húzással, u. m.: febr. 1-jén, ápril 1-jén, június 1-jén, augusztus 1-jén, október 1-jén december 1-jén

600.000, 400.000, 300.000, 200.000, 60.000, 40.000 frk.

nyereménnyel, a legkisebb nyeremény 400 frank vagy 200 ft. a. é. kaphatók alál-írottán részletfizetés mellett:

11 havi részletben 10 ftjával	110 ft.
23 „ „ 5 „ „	115 „

E sorsjegyek előnye:

E sorsjegyeknek évenként 6 húzása van; a magas nyeremények adómentesek; a legkisebb nyeremény 400 frank vagyis 200 o. é. ft., így tehát csaknem 100 ftal több mint a vételárnál; végül minden sorsjegy évenként 12 frankot jövedelmez. S így joggal feltehető, hogy a létező sorsjegyek közt épen ezen sorsjegyfélék azok, melyek legtöbb előnyöket nyújtanak. Továbbá következő csoportozatot állítottam fel eladás végett: 1054 (1-4)

13% 400 frankos török sorsjegy.

1 magyar jutalom-sorsjegy.

1 20 talléros braunschweigi sorsjegy

évenként 14 húzással,

25 részletfizetéssel havonként 12 ftjával.

Pénzküldeményeket a vidékről kérjük postai utalvánnyal (melyre csak egy 5 kros levelébélyeg illesztendő) — eszközölni.

Adler L.,

pénzváltó irodája Pesten, Dórottya-utca, Lloyd épület.

Kiadó-tulajdonos Heckenast Gusztáv. — Nyomatott saját nyomdájában Pesten 1871 (egyetem-utca 4-dik szám alatt).

Heckenast Gusztáv könyvkiadónál Pesten (egyetem-utca, 4-ik szám) megjelent és minden könyvtárban kapható:

A NŐK HIVATÁSA.

Írta

BENICZKY IRMA.

A mű tartalma:

Előszó. — Bevezetés. — Az anyai befolyás. — A nők befolyása a társadalmi életre. — A nők befolyásának műköre, természet-és kiterjedése. — Az anyai szeretet. — Milyen eszközök biztosíthatják a nők személyes befolyását? — A nők neveléséről azelőtt és most. — A nőkérdés és annak megoldása.

(Nyolczadrét 352 lap) füzve 1 ft. 20 kr.

Figyelmeztetés!

Több évek óta, a köhögés, rekedtség s beszédközbéni szájkiszáradás ellen a legjobbnak bebizonyult szor az arábiai gummil. — ezukorral.

Az ebből készített gummil-czukorkák kaphatók:

Pest-Buda és Pozsony minden gyógyszerüzarái és nagyobb fűszerkereskedéseiben; továbbá Győrött: Kindermann J.; N. Váradon: Janky A.; Temesváron: Babussnik A.; Aradon: Ströbl F.; Eperjesen: Galloczig J. V.; Zagrábban: Sándor Alex. uraknál.

Egy skatulya ára 20 kr.

Titkos

betegségeket

még makacs és idült bajokat is egy kórórában, mint magán gyakorlat folytán több ezer beteg legjobbnak bizonyult mód szerint, sokszor a nélkül, hogy a beteg hivatásában vagy életmódjában gatlaknak, gyökereiben biztosan és gyorsan gyógyít

Med. dr. Helfer Vilmos

Pest, király-utca 27. szám Medetz-bá-ban, 1-ső emelet, délelőtt 7-9-ig, délután 1-4 óráig

Díjazott levelekre azonnal választottatik, a kivanatra a gyógy-szerek is megküldetnek.

998 (3-12)

Pest, április 30-án 1871.

Előfizetési feltételek: a Vasárnapi Ujság és Politikai Ujdonságok együtt: Egész évre 10 frt. — Fél évre 5 frt.

Csupán Vasárnapi Ujság: Egész évre 6 ft. Fél évre 3 ft. — Csupán Politikai Ujdonságok: Egész évre 5 ft. — Fél évre 2 ft. 50 kr.

Hirdetési díjak, a Vasárnapi Ujság és Politikai Ujdonságokat illetőleg: Egy négyszer hasábotott petit sor, vagy annak helye, egyszeri ígatásnál 10 krajczár; háromszori vagy többeszeri ígatásnál csak 7 krajczárba számítottatik. — Kiadó-hivatalunk számára hirdeményeket elfogad Béresben: Oppelk Alajos, Wollzeile Nr. 22. és Haasenstein és Vogler, Wollzeile Nr. 9. — Bélyeg-díj, külön minden ígatás után 30 krajczár.

Nyáry Pál.

(1806—1871.)

Az a váratlan és iszonyuan megdöbbentő esemény, mely a mult hét péntekjének déli óráiban a képviselőház békés tanácskozását megzavarta s azóta rémhírként befutotta és fölverte az egész országot, Nyáry Pál rettenetes vége, ismét azon tragikai katasztrófák egyike, melyekben közéletünk legutóbbi története oly feltűnően gazdag. A döblingi tébolyda magán-szobájá, mely Széchenyi utolsó halálküzdelmét látta, a szervitateri Teleki-ház egyik lakosztálya, melynek padlója Teleki László nemes vérért itta: egy még borzasztóbb alakzatu halál tanujának, a dunaparti Stein-ház lépcsőházának engednek helyet felriaszított képzeletünkben. Itt is egy köztiszteltetben állott életpálya zárult be setét, irtózatossal véggel; itt is egy nemes, fenkölt lélek tört meg a sors harczában. S bármi különbözők legyenek a három katasztrófa előkészítő indokai, egy közös vonás mégis van bennök: mindhárom áldozat azon — talán tév- és rögeszmének, de erős meggyőződésnek lön áldozatává: hogy lehetetlenül vált s nem élhet tovább a nélkül, hogy jellemét, multját — egyrésztben legalább — meg ne tagadja. Nemes, bár tulzott büszkeség vezette a gyilkos csöt Teleki László szívének s üzte föl Nyáry Pált Pest legmagas házában felső lépcsőjére, onnan a mélységbe. Ha Teleki azt hitte, hogy életénél hasznosabb lesz halála, forrón szeretett hazájának, Nyáry meg volt. győződve, hogy jelleme moocsoktalan tisztaságát s folt nélküli homloka büszkeségét nem őrizheti meg élve, a gyanu és kétely fűrkésző tekintetétől.

De ki látna be a szív és elme tévelygeibe egy ily irtózatoss elhatározás küzdelmes pillanatában? Nekünk, Nyáry Pál rettenetes végében, melyet hátrahagyott levelében határozottan pénzügyi ziláltságával ndokol maga, legjobban fáj,

minket leginkább elkeserít az a gondolat, hogy hát már a pénz, e szennyes bálvány, oly ellenmondás nélkül elismert hatalom, oly zsarnoki potentát-e a világ, hogy előtte még az olyan lelkeknek is, mint Nyáry Pálé, vagy hajolni, vagy törni kell? Hát egy oly életből, mint az övé, melyhez az önzés és érdek árnyéka sem fért, ez az utolsó tanuság, hogy egy pénz-krízis, egy vagyoni bukás, vagy a becület vagy az élet mérlegét, de egyiket menthetetlenül le kell hogy nyomja?

mily rettenetes ugy halni meg, mint Nyáry Pál, hanem azt nézzük: mily szép ugy élni, mint élt nemzete közepette s fog élni nemzete emlékeztében Nyáry Pál.

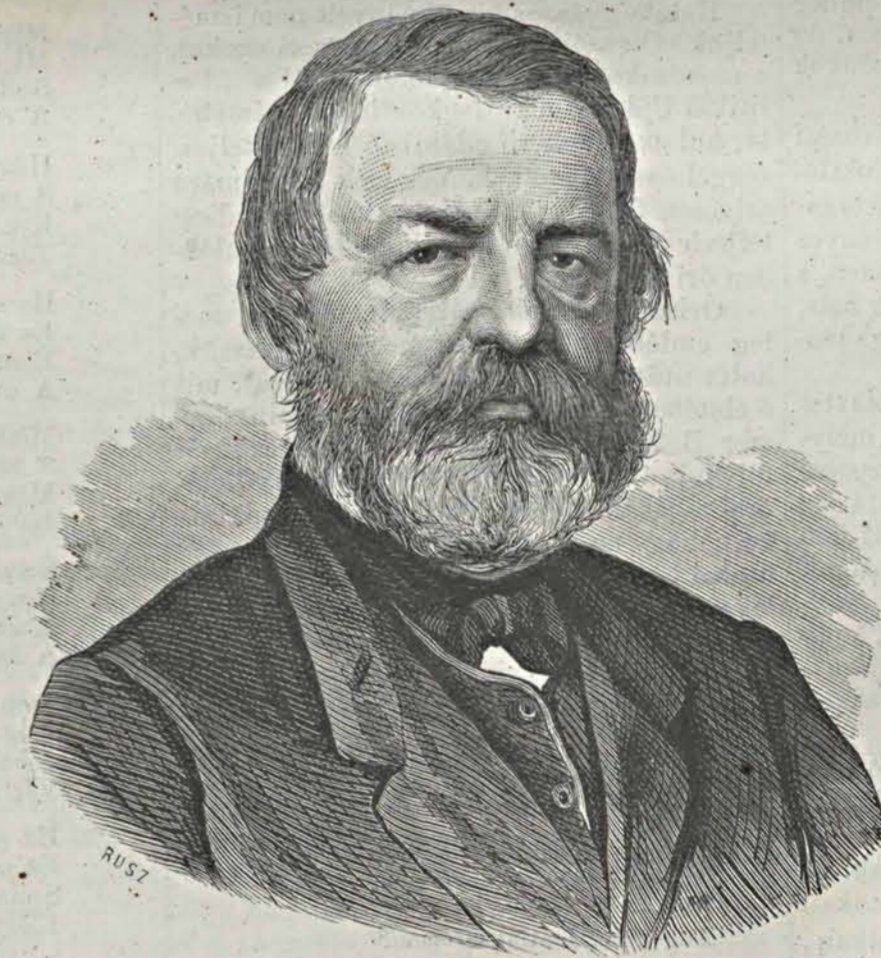
Kötelességünket teljesítjük mi is az elhunyt iránt és saját közönségünk iránt, midőn arczképéhez, mely testi vonásait lehető hűséggel akarja emlékeztetben tartani, életrajza főbb mozzanatait is egybeállítjuk, a leghitelesb értesülésekből merített hírlapi közlések szerint.

Nyáry Pál 1806. decz. 12-kén a pestmegyei Nyáregyházán született. Szülői régi nemes család ivadékaik voltak. Atyja szintén Pál, anyja Beretvás Erzsébet. Köz pályáját már korán a megynél kezdte, s alsóbb hivatalokat viselvén, 1836-ban a megyefőjegyzőjévé lett. Már akkor, mint közigazgatási tehetség általánosan feltűnt és nyomos tekintélylyel bírt. 1840-ben a megye közigazgatási rendszeréről terjedelmesb rőpiratot írt, mely nyomtatásban is megjelent.

Nagyobb mérvű politikai szereplése 1845-ben kezdődik. Ekkor lett ugyanis Szentkirályi Mór mellett Pest másodalispánja, s mint ilyen, csakhamar a megyei szabadelvű párt vezértagja.

Egész életén át a mérsékelt liberalismus híve volt. A nemesi előjogokkal szemben határozottan és férfias elszántasággal a szabadságot s haladást hirdeté; s tette pedig ezt nem egyszer a legelhatározottabb, férfias modorban.

Ez időtáján tartotta híres megyei beszédét a nemesi szabadelvű ellenében, melynevet innepeltté tette a liberálisok köreiben, mig rettegtek ott, hol elmondására, (1847-ben) a Pestmegyében tanácskozássra került azon kérdés szolgáltatott alkalmat, hogy a nem-nemesek is a megyében való választás jogával felruháztassanak.

NYÁRY PÁL.

Rettenetes!

De, mint a katasztrófát követő napokban kizárólag azzal foglalkozott napi-sajtó egyik közlönye helyesen s szépen mondá: „Ne nézzük a szomorú véget, ne nézzük:

Az új idők embere a következő zivatarok sejtelmében a haza védelmére új elemeket hívott föl.

Az 1848-ki mozgalmak Nyáryt Pestmege első alispáni székén találták, míg utóbb a képviselőházban az események egyik mozgató tényezője lőn.

A forradalom első napjaiban ő nevezte ki a közszend-bizottság elnökévé; s az ő elnöklete alatt küldetett Budára a helytartó-tanács az azon bizottság, mely Táncsics kiszabadítását s a sajtószabadság helyreállítását kérte.

Mint képviselő ő mondotta ki a képviselőházban először azt a nagy szót, melylyel Kossuth lángoló szavai folytán, a haza védelmére kétszáz ezer katonát ajánlottak meg, s mire Kossuth kijelenté, hogy „leborul a nemzet nagysága előtt.”

Bonyolulván az ügyek, Batthyány viszályára után új miniszterium nem nevezte ki, egy ideiglenes forradalmi kormány vette át az ügyek vezetését: „a honvédelmi bizottmány”, melynek lelke Kossuth s utána legjelentékenyebb tagja Nyáry volt.

Nyáry lelke egész heve, meggyőződésképpen hatalmas erejével elősegítette az önvédelmi harcot, de mindvégig a törvényesség szigorú híve maradt. A debreczeni napok alatt vezértárgya volt az úgynevezett „békepárt”-nak s a függetlenségi nyilatkozat kevés számú ellenzői közé tartozott.

Az önvédelmi harc lezajlása után tíz évi börtönre ítéltetett, míbél hét évet töltött el fogságban, szenvedve a hazáért, mi alatt ez is porig alázott.

Az önvédelmi harc lezajlása után tíz évi börtönre ítéltetett, míbél hét évet töltött el fogságban, szenvedve a hazáért, mi alatt ez is porig alázott.

Az 1861-ki országgyűlésen a határozati párthoz tartozott. Az országgyűlés elosztásakor ő tette ama nevezetes adómeztartó indítványt, mely a nemzet törvényes ellenállásának maradandó emléke lesz, s melynek folytán ő szintugy, mint sok más, nagyon nem jelentéktelenül megkárosodott.

1865-ben ismét képviselőnek választották, szintugy a jelen országgyűlésre is, melynek elnökletét alatti, mint a központi baloldali bizottmány feje, ő igazgató az összes ellenzéki választásokat. 1867-ben nem fogadta el a pestmegei alispánságot, de azért megyei vezérszerepét egész mértékben gyakorolta, sőt azt mondhatni, hogy Nyáry újabb közpályája nem is annyira a képviselőházban, mint a megyei zöld asztal körüli tanácskozásokról folyt le.

Mint szónok, nem tartozott az első rangok közé. Bár sokat olvasott, a politikai tudományokban ritka jártassággal bírt s eszméi világosak és rendezettek voltak, de szónoki alakba öltöztetni nem tudta azokat.

A képviselőházban többnyire halkán, kuszáltan s kedvetlenül beszélt. A megyei asztalnál azonban nem egyszer fölmegegett. A régi ellenzéki hang szólalt meg belőle akkor, midőn köröskörül a viszonyok mind megváltoztak. Ő állította fel a tant a megye és kormány koordinációjáról. De ha, mint e tan híve a municipális törvényben, a megye sirját is kellett látnia, e törvény

létrejötté ellen nem fejtett ki élénkebb el- lenzékét. Érezte, hogy ereje hanyatlík, s a végzet elsodrő kereké rohamosan gördül feléje.

Modorának érdessége alatt sokak által nem is gyanított érző szív s eszméinek oly- kori cynismusa s pozitív hidegsége mögött a szép íránti nagy fogékonyság lappangott. Fialatabb korában, a Pestmege pártfogása alatt álló nemzeti színház művészeti ügyei- vel behatólag foglalkozott s azoknak huzá- mos időn át vezetője is volt. A magyar opera meghonosítása s emelése körül nagy érdemei vannak. És végig különös előszere- tettel foglalkozott (kivált az angol) költői irodalommal. Shakespeare igazán érteni és élvezni tudta; de a kisebb geniusokat is mellette. Moore Tamás ir dalait s Lalla- Roukhját különösen szegrette s lelkesedéssel beszélt e keleti zamatú költemény meleg- s szingzagdag hangjáról. Egyes részeket for- ditott is belőle s nevezetesen a „Tíz-imá- dók” című nagyobb költői beszély talán most is megvan még irományai között.

Általában a szellem összes irányai élén- ken érdekelték. A helvét hitvallású egyház ügyeiben nagy részt vett s kivált a negy- venes években és az 59-diki patens korában a világi elem legszabadelvűbb tagjai egyike volt az egyházi tanácskozásokban. A hierar- chiai törekvések ostroma volt; s vitatkozá- saiban a polemiát gúnynyal és erélylyel, olykor túlzásokkal is vegyítette.

Minden téren, a hol tevékenységi kört talált magának, szeretett ellenzék lenni. De egyike volt azon keveseknek, a kiket ellen- felei is tisztelték, mert jó szándékaiban s önzetlenségében senki sem kételkedett.

Azonban ő már a múlté. Betölthetlen irt nem hagy maga után, de hiánya mégis megérzik mindenütt, a hol működött. Az országgyűlés osztály-tanácskozásaiban, pártja értekezleteiben, de mindenek fölött Pestmege közgyűlésein, hol minden volt mindenkben, dús tapasztalatai, erélyes szelleme soká fog még hiányozni.

Halála gyászos körülményeit nem ismél- teljük. Olvasóink mindenike ismeri azokat, a mohón kapott napilapokon kívül a „Pol- itikai Ujdonságok” legközelebbi számából is, hol az érdekes adatokat lehető teljes- séggel összeállítottuk. Végének borzalmára szívesen fátyolt vetünk. Inkább élete dics- teljes mozzanatait akarjuk élénk emlé- ken őrizni.

Őrizték meg azt pályatársai soká, me- leg emlékezetben! Pestmege, hiszszük, holta után meg fogja őt tisztelni azzal, mit ő életében határozottan ellenezett (mint egy- szer Beóthy Ödön Biharban) s arczképét föl fogja állítani azon teremben, mely szelle- mi uralkodásának legfeltétlenebb birodalma volt, hogy az utolsó táblalábak, a „megye” utolsó hősei, nagyjai közt, neve, képe, em- léke megmaradjon azon újabbkornak, mely a régít csak névről ismerte már!

Nyilas Samu költeményeiből.

Ha nem leszek.

Ha nem leszek, s kik most szeretnek,
Azok se lesznek egykoron:
Örköve az emlékezetnek
Fog-e majd állni síromon?

Minek állna, mi haszna lenne?
Az is végre elporlanék;
Porló kővön az én nevemre
Ne találjon más ivadék.

Drága márvány, arany fölírás
Hiúság a halál után;
Letűri az idő, ha nem más,
S a nagy többség bámúl bután.

Nevem ne legyen írva köre,
Nyugalmat úgy sem adna az...
Fuvallmasan s lágy álmat szöve
Szálljon síromra a tavasz.

Hozzon rá minden év virágot,
Lágy pázsitot — zöld takarót:
Rezdüljenek az akácfaok ott;
S árnyuk védje a szunyadtót.

S az akácok dús lombzatján
Pihenjen meg a holdsugár...
Szöcske szöjjön a bokrok alján,
Dönögjön a szálló bogár.

Zengjen fölöttem este, reggel
Az éneklő fülemile;
Ott rakva fészéket hozzám közel
A temető gyepüibe.

Szülőföldem szabad focskéi
Nyáron át látogassanak,
S gyermekkoromból egy-egy régi
Boldogabb napról szóljanak.

Szavok hozzám tán majd lehallik,
Mint egy áldó vigasztalás;
A rózsafő síromra hajlik;
S korán nem éri hervadás.

És őszszel is mikor lesárgul,
Marad bokrán pár zöld level,
Mely későn is, midőn aláhull:
Szálló illatban lebben el.

Ócska bútor.

Ócska bútor, portól lepve...
Nagy karosszék, vén erekye.
Letették a ház-sarokba,
Vagy inkább csak le van dova.

Ócska bútor, színe hagyo,
Nem is a fő helyre való...
Kiszolgált már két családot,
Piros színe fakót váltott.

Kályha mellett a sarokban
Hallgatózik nagy titokban,
S miatta sejtelmektől félne,
Meg-megropan eresztéke.

Ha valaki szólna hozzá,
S titkos nyelven tudakozná:
Adna, tudom, feleletet,
Egész család-történetet.

Mindent híven elmondana,
Mi a házbán történt vala...
Szólna régi gazdájáról,
A rég nyugvó nagyapáról.

Hányszor látta üldögélve
S unokáinak mesélve,
Kik pajzánul ott hintáztak
Térdein a nagyapának.

Ha szólhatna, beszélhetne
Ez a rozszant vén erekye,
Elmondaná, a mit látott,
A családi boldogságot.

Mint szerettek, mint reméltek,
A kik egykor itten éltek,
Mennyi öröm, mennyi bánat
Lakta hajdan a kis házat.

Szerelmes nő mennyit epedt,
Hogy a szíve majd megrepedt...
Ábrándjait szöve ébren
A most ócska karosszékben.

Szép firtős fejt lehajtva,
Alig hallott lágy sohaja...
Jobban hallik szívverése,
Vár valakit öléjére.

Ha szólhatna, beszélhetne
Ez a rozszant vén erekye;
Szólna majd sok jó napokról,
Előkről és halottakról.

Ott volt ő az első nászon,
Az első csók csattanáson;
Többször látott halotti gyászot,
S testvérek közt megosztószót.

S ő mint hitvány bútor darab
Egynek rádásában maradt...
És azóta le van dova
Beestelen a házsarokba.

A bécs-új helyi vértanuk emléke.

Még egynehány év s ezer esztendeje lesz, hogy e földön lakunk. Tíz század története csatol e hazához igazi vértanúkkal. Minden véresepp, mely a honfi szívből a haza földére hullt, erősebbé tette ezt a köteleket s apáink belé temetett hamvainak minden pora szentebbé, drágábbá tette e földet. Egy nagy oltár lett általok, melyet csak imádattal lehet említeni.

A szerencsétlenség szorosabban fűzi egyívű azokat, a kiket talál. Ezért van a magyar oly szorosán oda fűzve honához, hogy csak teng, de nem él, idegen ég alatt: mert az ezredéves történet a sorcsapásoknak és szerencsétlenségeknek ezredéves lán- czolata, melyeknek sulya alatt valóban „Isten csodája, hogy még áll hazánk!” Talán azért él, mert oly végtelenül szeretjük.

A magyar nemzetkiszénvédecsinek tör- ténétében sok van lélekemelő. Óriás alakok magasztosodnak ki multunkban, kik szen- vedtek, meghaltak, mert szerették a hazát. Balsorsuknál csak honszerelmük volt na- gyobb.

Sha nem lenne egyéb, mi életet lehelne belénk, erőt öntené lankadó karjainkba: elég volna e hősök emlékezete, hogy ne engedjen elcsüggedniünk. A dicső mult hatalmas előkére a szép jövődönek.

Ma, ápril 30-án kétszáz éve annak, hogy a magyar szabadság Wallhalla két vértanu- val szaporodott. Ma kétszáz esztendeje végezték ki őket Bécs-Ujhelyben.

Az ország el volt lepve idegen hadakkal, kik azon ürügy alatt lepték el hazánkat, hogy azt a török ellen védjék, de zsarnokai voltak a népek, nádályai az országnak, ki- csapongó, dölyfös nép, kikre nem is volt szükség, miután a törökkel csak nemrég kötötték meg a béke s annak nem állt ér- dekében azt megszegni. A magyar szabad- ságtörévések, a függetlenségi hajlamok elnyomására szolgáltak tehát tulajdonké- pen az idegen hadak.

Az alkotmány törvényeinek a hatalom részéről folytonos sértegetése a végsőig fo- kozta az elkeseredést.

S az ország rendéinek tudta és beleegye- zése nélkül kötött szégyenletes vasvári béke, mely meggyalázta és megkárosította a nem- zetet, színgit tőlté az elkeseredés poharát.

Ekkor történt, hogy 1666-ban a vadre- gényes, a világtól távol eső stubnyai für- dőben összejött azok, a kiknek szíve sajgott a haza fájdalom miatt, élükön Wesselényi Miklós, az ország nádora és Zrini Péter, Hor- vátország bánja s frigyre léptek egymással, hogy „az ország jelen nyomoru állapotában az egyik nem hagyja el a másikat, sőt vé- deni fogja, vére hullásával is, ha kell.”

Ugyanaz nap Wesselényi, ki már a mult évben viszonyba ereszkedett Gremonville francia követtel s a XIV. Lajos és az elé- gedetlenek közt kötenő szövetség fő pont- jait írásba foglalta, saját és a vele volt ma- gyarok nevében Zrinit felhatalmazta, hogy a követvel a közsükségek fedezésére pénzt vegyen fel. A nádor egyszersmind hosszabb emlékiratot küldött be a francia királynak.

A magyarnak, ugymond, az arány-bulla ér- telmében joga van az ellenállásra. A magyar szövetségre lép a dalmatákkal, slávvakkal, erdélyiekkel, oláhokkal, moldyviakkal s évenkénti adófizetéssel nyeri meg a portát. Felső-Magyarország tizenhárom megyéjére és városaira lehet támaszkodni. Tizenegy- ezer lovas, ugyanannyi gyalog elégséges a merény keresztülvitelére. A havi bérről és tisztekről gondoskodják a király, egyelőre küldjön pár ezer tallért. Ha lehet, bontsa fel Lajos a császárral kötött békét mielőbb;

ha nem: önmagában fog háboruhoz a ma- gyar, de pénzt a francia adjon hozzá. Békét csak együtt kössenek a császárral. Magyar- ország szabadságát tartassanak fel csorba nélkül s a koronától elszakasztott tartomá- nyok szerzetessének vissza.”

A francia király biztatást igen, de pénzt nem adott. Időközben csatlakozott az elégedetle- nekhez Nádasdy, az országbíró, Rákóczi Ferencz, a magyar dynaszták leggazdagab- bika és Apaffi Mihály erdélyi fejedelem. De Wesselényi, a nádor épen midőn a beszer- czei országgyűlés oszlóban volt, márczius 28-án meghalt.

1669. ápril végén ismét gyűlés volt Eperjesen. Zivatros és elkeseredett gyűlés. A rendek újra tiltakoztak a gyalázatos vas- vári béke ellen. Kivánták az országgyűlés tartását, a protestansok sérelmeinek orvos- lását, nádor választását és az idegen zsol- dosok eltávolítását.

Látni lehetett, hogy minden pillanatban lobbort vethet a lázadás. Zrini és Rákóczi elszörnyülködtek a veszély közeledtére.

Ekkor jutott Nádasdynak tudomására, hogy Bécsben árulással vádoltattott. Ő, hogy magát tisztázza, emlékiratot nyújtott be a császárnak, több okiratokkal, melyek az egész tervre világot vetettek. Leopold nem válaszolt az emlékiratra, mire Nádasdy e miatti aggodalmában lábaihoz veté magát s kégyelmet kért. A császár megbocsátott, biztosítván őt kegyelméről.

Leopold ügyviselője a portánál — Casa- nova — 1670. jan. 15-ről ekkép irt Bécsbe:

„Egy horvát, Zrini udvarmestere mint mondják, érkezett ide néhány felső-megyei magyarok által küldetve, kik felszék magu- kat alávetni a portának s évenként 60,000 tallér adót fizetni, hogy magukat a németek s az őket vallásukban háborúgató jezsuiták zsarnoksága alól kiszabadithassák.”

Erre Leopold rögtön lépéseket tett, hogy Apaffit az elégedetlenektől elvonja, a mi sikerült is.

A porta azt adta válaszul Zrininek, hogy mig Horvátországban császári hadak vannak, addig nem fogja kivánsága teljesülését látni. A bán ez okon mind maga, mind sógora az ifju Frangepán Ferencz, s a szövetség egyik társa, Tattenbach gróf által hadakat gyűj- tetett s a budai vezírbsát kérte: utasítaná a végek hadnagyait vele közös működésre. A török bégek nem mozdultak s Zrini Péter és Frangepán egyszere elarulva találták magukat.

A német miniszterek, köztük Lobkovitz, Montecuccoli s Hoher udv. kancellár azt határozták Bécsben, hogy jó lesz Zrinit és társait felhívni bocsánatkérés végett. „Hisz ő felsége jó lélekkel megcsalhatja azt, ki őt go- nosz lélekkel ily gyalázatosan megcsalta.”

A levél, melyet a zágrábi püspök, a csá- szár híve, Zrininak hozott csakugyan „a régi kegyelem folytatásán kívül még új ke- gyeket igért. Lobkovitz biztosította Zrinit, hogy semmi baj nem éri, ha fiát túsul küldi s azontul még egy nevével aláírt fehér lapot, jeléül, hogy bízik a császárral s engedelm- es híve lesz.

Zrini fiát***) és a fehér lapot felküldötte. De ez nem akadályozta a német urakat, hogy hadakat ne indítsanak Zrini ellen, a ki a támadás ellen kétezerrel magával és Frangepánnal a csáktornyai várban kes- resett menedéket Herberstein hadai elől, kik a várat haladék nélkül ostrom alá vevék.

*) Szalay. Magy. orsz. tört. V. k. 106 és 107. l.

**) Majláth V. 80.

***) Zrini Boldizsár, a Zrini család utolsó ivadéka, bör- tönbe vettetett és ott halt meg.

Zrini Péter kiüzent a várból, hagyjanak fel a vívással, biztosai már urban vannak a császárhoz. De az ostromlót azt válaszolák, hogy ez őket nem illeti. Ekkor Zrini és Frangepán huszonötöd magukkal éjjel el- hagyták a várat. Bécsbe készültek. Ápril 17-én oda is érkeztek.

Bécs tárt karokkal várta s el sem eresztette őket. A szoros elzárást ugyan tisz- tesebb neme az őriztetésnek előzte meg, de azért fogság volt az. Zrini meglátogatta herczeg Lobkovitz minisztert, s ajánlott, hogy Rákóczit, ki ezalatt nyíltan kitűzte a függetlenségi harcz lobogóját és Stahrem- berget, Lipót tokaji várnagyát elfogatta, fegyverletételre és a fogoly szabadon bocsá- tására fogja rá birni. A herczeg azt ígérte neki, hogy ha azt ki tudja vinni, nemcsak megtarthatja a császár hajlamát, de még nagy embert csinál belőle.

Zrini megírta a levelet. Rákóczi érte- sülvé, hogy Zrini és Frangepán foglyok, hogy a lázadás Horvátországban el van nyomva, hogy a török nem készül segítség- gükre, letette a fegyvert és Stahremberget szabadon bocsátá.

De azért Zrini és Frangepán nem lettek szabadok. Sőt Spork tábornok iszonyu ke- gyetlenséggel járt el azok ellen, a kik a fegyvert letették. Köröskényi Gáspárt hu- szadmagával Ujhelynél köröbe huzatta, s a kik kezébe kerültek, felakasztatta. A fölke- lés fejei Erdélybe menekültek.

Leopold, ki a törvények világos pa- rancsa ellenére, már nyolcz év óta nem tar- tott országos gyűlést s a Wesselényi halálá- val megürült nádori méltóságát betöltetlen- nül hagyta; a dolgok ily fordulta után még kevésbé érzett hajlamot az esküvel foga- dott alkotmány alapjára állani. „Meg aka- rom ragadni az alkalmat máskép intézni el ez ország ügyét” — írta Pötting grófnak, máj. 22-én.

„Az ártatlanok és gonoszok felismeré- sére” bizottságot állított és sereget indított Magyarországra. Spork, a ki 16,000 ember- rel és ágyuival nem tudta bevenni Murányt, sima szavaival hatalmába ejté azt és Széchy Máriát, Wesselényi nádor özvegyét töm- lörcze vetette.*) Murányyal az összeeskü- vés iratai is kezébe kerültek és sokakat vittek börtönre, vérpadra.

Közük a már megett Zrini Péter, az or- szágbíró. Kétszáz lovas Pottendorfban elfogta s Bécsbe vitte. Ugyanakkor Zrini Péter és Frangepán Ferencz Bécs-Ujhelybe szállítottattak.

Szept. 20-án Hoher János osztrák kan- cellár elnöklete alatt a foglyok elitésére bizottság alakult, melynek tizenegy tagja mind osztrák volt, magyar egy sem.

Nádasdy nem védelmezte magát a pör- ben. Arra támaszkodott, hogy ő tettét már előbb bevallotta s kegyelmet nyert. Nem vallott semmit. Mikor kinnpaddal fenyegét- ték, azt mondta: „hazudnám, ha többet mondanék mint a mennyit mondtam.”

A bírök nem siettek a pör befejezésével. 1671. márczius 30-án parancsot vettek, hogy hozzanak ítéletet. És az ellenséges bírák meghozták azt: „halál, a jobb kar előleges levágásával.”

Az ítélet ápril 30-án végrehajtatott. Bécsben Nádasdyn, Bécs-Ujhelyben Zri- nin és Frangepán; csak a jobb kar elő- leges csonkítása engedtetett el. Nádasdy a fásultság nyugalmával ment a halál elébe. Bátran, büszkén, mint a ki győzelemre in- dul. Csak gyermekei sorsa sebezte szívét.

Zrininek, mielőtt halálra hurcozták vol- na, megengedték, hogy találkozzék Frange-

*) Széchy Máriát Bécsbe vitték, hol nyolcz évvel ké- söbb, kolostorban, még élt.

pánnal. *) E jelenetet ábrázolja képünk. Ez hű másolata egy rajznak, mely még 1671-ben jelent meg Bécsben egy könyvben, a mely a Nádasdy, Zrini és Frangepán esetét tárgyalja s Leopold császár rendeletéből német, latin, olasz, spanyol és francia nyelven adatként, 12 rézmetszvényvel, melyek egyikének facsimiljét jelen rajzunk mutatja.

A bícsu rövid, de érzékeny volt, daczára, hogy a halálra ítéltnek a német tanácsosok jelenlétében kellett találkozniok s németül beszélniök, hogy érthessék őket. Még akkor is rettegtek tőlök.

Ápril 30-án virradóra bezárták a város minden kapuját s fegyverekkel körítették át a posztóval bevont vérpádot. Zrini bójtóval akart meghalni, s már harmadnap óta mit sem evett, se nem ivott. Most a gyöngeg erőt vett rajta: elájult. Majd újra összeszedte magát, tudván, hogy most van leginkább szükség erejére, s a bírák kegyelmebe ajánlá fiát, Boldizsárt.

egyik levelében aljas, becstelentő szavakkal illette, és más czégyeres gonosztetteket követett el, s e vádak alól magát ki nem tisztázhatta: a bíróság ítéletét a felség megerősítvén rendelé, hogy minden hivatalát, jószágát vesztvén, emlékezete a világból kitöröltessék, személye a bakónak átadásék, feje, jobbkeze levágassék megérdemelt büntetésül, mások elrettentő példájára!

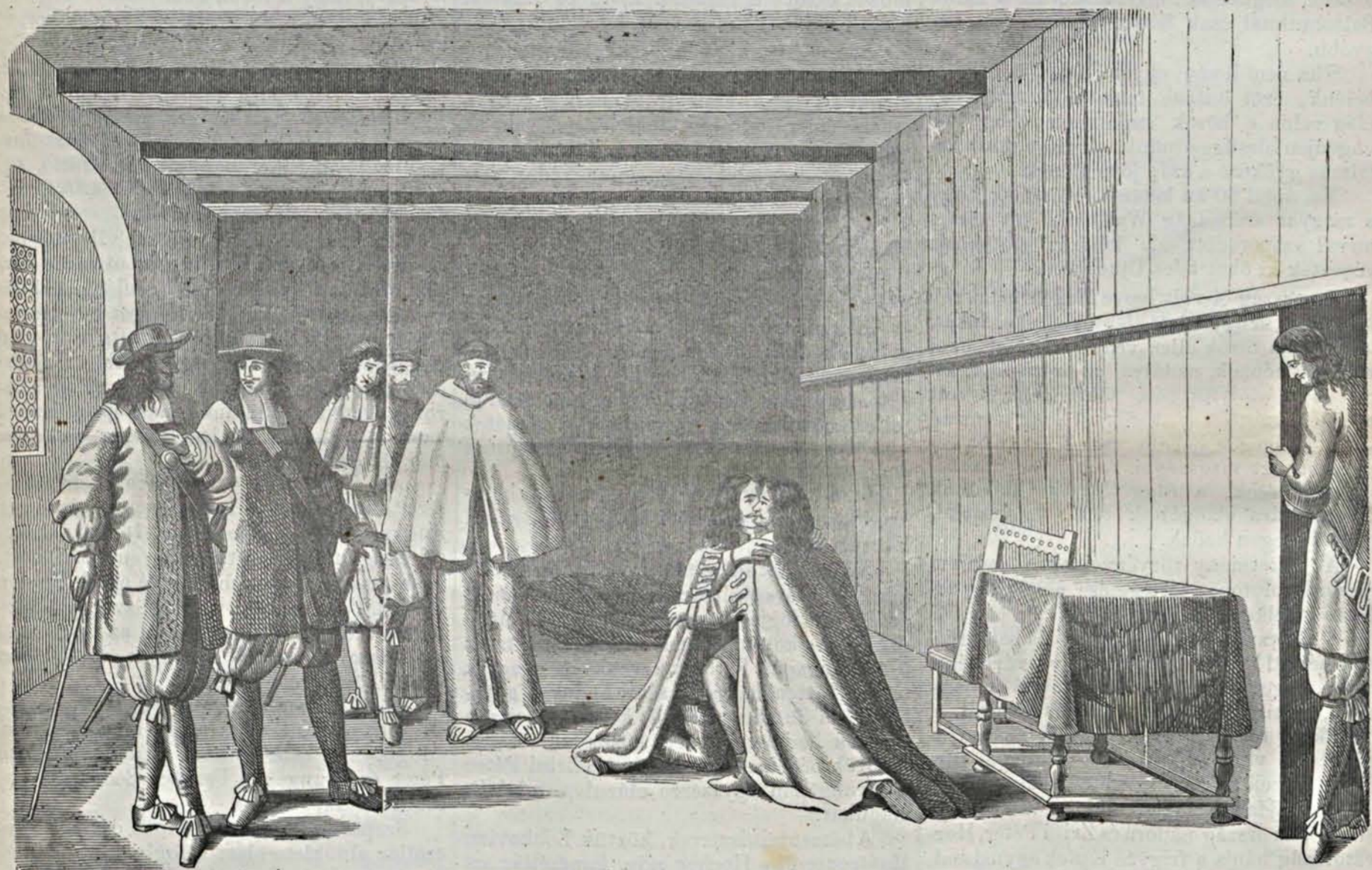
Zrini csendes imádkozott. Midőn a városbírája pácát törti fölötté és lábaihoz veté, még kérdé: nincs kegyelem? Abele intésére Stocker Mihály irnok fölolvastá Lipót rendeletét, mely a kézlevágást elengedé. Zrini fejbőlntva köszönt és a katonák közt megindult. A szomszéd udvarba nyíló kapu kitárult és föltűnt a 6 öl hosszú fekete vérpád. Szemben emelvény állott a biztosok számára, köröskörül fegyveresek, mögöttük az udvaron, a falakon, a szomszéd házak tetején gyér számú nézők foglaltak helyett. A vérpádon felgyürközve,

los ítélete felhozá, hogy Zrininek társa volt kárhozatos merényében, hogy a horvát rendekét Zágrábban elcsábítani törekedett, a Száván császári élelmet fölfogott, s egyik levelében hallatlan gunyvevekkel illette a császárt, családját és az egész német nemzetet — utalván arra, mit Csoknics kapitány-nak irt, hogy a károlyvárosi német békafo-góktól egy cseppet sem fél! Frangepán nem is figyelt s behunyt szemekkel imádkozva, a kezében tartott feszületet csókolgatta.

Legombolá mentéjét s apródjának adá. Letépte a szemérol a kötöt s a néphez néhány szót intézett, mire az udvarban hangos zokogás hallatszott.

Ekkor szemét újra beköték s ő letérdelt, bevárando a halálos csapást.

A hóhér pallosa megvillant, de csapása nem talált jól. Jobb vállat hasítá ketté Frangepánnak. A szerencsétlen elbukott; vére patakzott, föl akart vergődni. A nép nyugtalanokdni, zúgolódni kezdett. „Vé-

Zrini és Frangepán utolsó találkozása. — (Egykorú metszvény után.)

Mily kínos lett volna halála, ha sejtí, hogy az utolsó Zrini 20 évi szenvedés után örülten fog meghalni a gráci börtönben.

Kilencz óraker katonakísérettel vitték a fegyvertár udvarára. Itt hangosan felolvasták halálítéletét.

„Mint hogy Zrini Péter örökös jobbágy — így hangzott lényegileg — esküjét megszegve, a császár jótéteményeiről megfeledkezve, nagyravágás, boszúvágyás, merész-ségből a felségsértés bűnét követte el, nevezetesen többel összeesküdött, a külföldön, a hazában szövetségeket szerzett, Frangepánt és a császár egyik tisztét — Tattenbachot — elcsábította, Csáktornyán a császár hadának ellenszegült, a felsőmagyar-honi nyugtalanságokat szította, Kapronczát csellel megvenni iparkodott, a felséget, felségességét és dicőségét kormányzását

pallossal Mohr Miklós, a soproni bakó állott „Ah — sohajta Zrini, megpillantva őt — ha most kardom volna, hogy kezemen halnék, s ne kellene a hóhér keze alá men-nem: A kapuczinusok csillapíták: „Isten rendelése, nyugodjék meg benne.“ Nem volt szükséges. „Ezek — mutatott büszkén a nézőkre — jobban fognak félni a csapástól, mely rám méretik, mint én magam.“ A vérpádon a feszületet megcsókolván, a guardiánnak adá, hosszu mentéjét leveté, dolmányát kigombolta, s megigazítá haját; apródjának aranyhimes zsebkendőt nyujtott, hogy kösse beszemét. Letérdelt és halkán imádkozott: Uram, ate kezede be ajánlom lelkemet! A bakó hozzávágott. A csapás átszélé torkát, de rövid, vastag nyakán megakadt. Ujra hozzávágott, majd késsel kanyarítá le az élettelen törzsökről a fejet. A hullát, a patakzó vért fekete posztóval beborították.

A nép Zrini lelkéért imádkozott, midőn Frangepánt az első udvarba lehozák. Halá-

gezd, végezd! — kiáltá a hóhérra — ne engedd véreben fetrengeni! A hóhérrak második csapása sem ölte meg az áldozatot s az ifju fej csak a harmadik csapásra vált el testétől. A nép dühöngött, össze akarta tépni a hóhért. Katonák menték meg a biztos haláltól.

A hullák közszemlére voltak kitéve. Majd elvittették a székesegyház temetőjébe.

Sirjukat veres márványlap borítá, palloson két halálfővel, latin felirattal: „E sirban fekszik gróf Zrini Péter, horvát bán és Frangepán Ferencz ögróf, családjának utolsó ivadéka, kik, mivel a vak a vakot vezeté, mindketten e verembe estek. 1671. ápril 30. reggeli 9 óraker. Ambitionis meta est tumba.“ *) A hóhérpallos a bécsújhelyi

*) „A nagyravágásnak határa a sir.“ Van még egy distichon is e lapon, mely jelenleg a székesegyház falába van illesztve, kiegészítő a „gyalázatos epithaphimot.“ (Caerey):

Discite mortales, ex casu discite nostro
Observare fidem regibus atque Deo.

városházba került. A vér nagy rozsdafoltokat hagyott rajta. Szolgakezek két distichonban írák lapjaira gyászos nevezetességét:

Hicce rebelle caput vindex demissuit ensis,
Frangepane tibi, Petre tibi que Zrini.

és a tulsó oldalon:

Frangepan et Petrus gladio cecidere sub isto
Zrinus iste comes, marchio alter erat. *)

A Zrini név Gnade lett, a Frangepánt nem volt kitől elrabolni. Lipót két-két ezer misét mondatott lelkük üdvéért, de a magyar nemzet nem bocsátá meg neki e szigort soha. 34 év mulva, midőn halálos ágyán fekiúdt, Rákóczi Ferencz, Zrini Péter unokája, a magyarokkal Bécsét retteggetté, és még később Cseréy Mihály irhatá: „Soha semmi dolog a magyarokat úgy el nem idegenité, mint azoknak nagy uraknak a megöletése, úgy annyira, hogy a mai jelenaló 1710. esztendeig nemesek nem szünik, sőt napról-

bika. A mint egy egész erdőben nem találí a sok millió között két egészen egyenlő falevelet, ép úgy nem találhatí a társadalomban két egyenlő egyént sem. S vegyék el az embertől a tulajdonságait, melyek által a többi embertől különbözik, rögtön megszünik egyén lenni, meghasonlik önmagával, rab lesz.

Ez magyarázza meg a tömegek szenvedélynek azt az ellenállhatlan terrorizmusát, melyet az egyesekre gyakorol.

És e belvilágunk tökéletes hű képét nyujtja Páris külső megjelenése is. Az utcák felhánva, torlásokkal keresztül szeldelve, házak romban, vagy legalább megsérülve a bombák és szétpatanó gránátoktól, amott egy nemzetőr csapat, mely harcra kergeti a vonakodó polgárt, itt egy áruházzal gyanúsított embert kutatnak, amott sebészteket szállítanak, nyüzsgés, hemzsegés minde-nütt, — hajh, de nem a béke vidám, életkedvre keltő nyüzsgése, hanem a halálos idegesség, izgatottság lázas convulsioja.

Képünk a Commune egy tagját mutatja, a mint az utcákon egy szerföltt gyarló kinezési kocsián végig robot, melyet valószínűleg „re-

A Commune egyik tagja és kísérete Parisban.

napra lobog a magyarok motusa a császár ellen!“

A szabadság vértanuinak tekinték őket és most 200 év után is minden magyar utazó, ki Bécsújhelyt megfordul, kegyelettel látogatja meg a helyet, hol a vitéz Zrini Péternek és az utolsó Frangepánnak feje porba hullott.

A Commune emberei Párisban.

Sajátos tarka képet nyujt most Páris. A társadalom minden osztályai összevissza vannak keverve egymással. A jockey-club, a haute-crème embere együtt megy a blouses ouvrier-vel, sans-culotte-tal, nincs rang, nincs osztálykülönbség, nivellálva van az egész társadalom.

És ez helyes volna így, ha a polgári egyenlőség nem igyekeznék elfajlítani egyéni egyenlőségé is, — a mi a társadalmi bajoknak egyik legnagyobb-

quirált: valahonnan a párisi kormány, s a mint látszik, a requirálók nem igen voltak az izlés dolgában „tulkövetelők“ vagy „kényesek“, mert a gebe, mely a kocsi vonja, csakugyan szánalomra méltó teremtésnek látszik. E ló alkalmasint keresztül tengődött a németek általi ostrom valamennyi nélkülözéseim és szenvedéseim, mert a mint látszik, az abrakot még csak hirtől sem ismerte soha.

A kíséret tagjai „löhús“ dolgában sokkal jobb lábón állnak főnöküknél, mert lovaik határozottan szebbek és jobbak, s erőteljesebb állapotban vannak emezénél.

„Meg kell azonban vallani, hogy a Commune párthivei e tekintetben épenséggel nem igen változatosak, omnibusz-lovak, igavonó lovak, lovassági lovak, fiakker-lovak — szóval a lovaknak mindenféle nemei és fajai egyaránt jők nekik a közügyek szolgáltatára, s miként rajzunkon látható, némely nagy ember kísérete néha meglehetősen gyarló látványt nyujt.

Ugyaníly benyomást tesz a hadsereg maga is. A párisi „vörös hadsereg“ egyenruhái épen oly feltűnőleg különböznek egymástól, mint ama különböző jellegű és jellemű egyének, a kikből e

válogatott csapatok összealkultak és bizonyára ritkán, vagy talán sohasem volt látható még európai városban oly sokféle különös és idegenszerű öltözet, mint jelenleg Párisban.

A minden kigondolható elnevezési sorhadak katonái a czifra paszományos huszároktól kezdve a vörös nadrágos gyalogokig, a szürkebluzos moblot-kig, s a mindenféle kigondolható öltözétekben büszkélkedő nemzetőrökig — a csinosan öltözött bourgeois-tól kezdve le egy oly ezredig, mely egészen tekeasztrala szánt posztóba van öltözve, vagy pedig a vörös hálósipkát proletariuskig, kiket általán véve ugy szoktak tekinteni, mint a párisi barrikádok valódi orthodox typusait — mindezek csak néhány mutatványai e heterogen hadsereg megszámlálhatatlan uniformisainak. Bizarr öltözött franc-tireurök, igen sokan vannak, míg a radikalismus fölesküdt párthiveivel, a garibaldistákkal minden lépten-nyomon találkozzunk. Ez utóbbiak, elveiknek megfelelőleg rendszeren vörös inget hordanak, de öltözetük többi részei teljességgel nem egyenruhák.

Lakáshány és munkásházak.

Egyik szép vonása haladó korunknak, hogy segíteni akar ott, hol a segítségre szükség van s kutatni kezdi az okokat, a melyek összefüggésben vannak a jó tett és haszonnal, s midőn a humanismus tényeit gyakorolja, egyszersmind saját hasznát is ugyanazon tény által eszközöli.

Ujra fel kell építeni a családot! — kiált föl a gyárak munkásainak nyomoru helyzetén megilletődött szívvel, de az ipar érdekében egy nagy nemzetgazda, — táplálni kell a háziasság és gazdálkodás erényét, át kell alakítani a lakást és átalakítjuk az embereket is. E humanistikus tény által nemesek a tömeg nyomorának kisebbitésén, hanem azon is munkálkodunk, hogy az ipar megfelelőleg a termelési költségek kevesbedésének hatalmas lendületet nyerjen. Mily egészen más leendő, — olvasuk egyik szakközlönyünkben, — bármely rendű munkás helyzete, ha a lakás, mely otthonát képezi, nem holmi szűk, egészségtelen, piszkos barlang leendő, hanem egyszerű, de a tisztaság és illem kellékeinek megfelelő ház, hol családi körét nem zavarja senki; s ha e házcska mellett még néhány ölnyi kertje leendő, melynek művelésében és szépi-

*) Zrini Péter és Frangepán végőreit részletesen leirta Pauler Gyula a „V. Ujság“ 1861. évfolyamának 18—24. számaiban közölt történelmi tanulmányában.

*) „Zrini és Frangepán, lázadó fejtek e boszuló kard ütötte le.“ — „Zrini és Frangepán e kard alatt vértettek el, az egyik gróf, a másik ögróf volt.“

vány falakkal s oszlopokkal ékesítve. — Az oltár fölötti nagy ablak üvegén, életnagyságú üveg festésben Sz.-István első magyar király és neje Gizella látható.

Az első emeleten vannak még a tisztek lakozói és a tanterem. Minden osztálynak külön tanterme van; itt van a rajz-terem is.

A második emeleten van a fegyvertár, minden osztály külön-külön állvány mellé támasztva, jelölve számmal s az illető tulajdonos növendék nevével. A falakat régi fegyverek csoportjai díszítik s azon nevek koszorúba az illető czimrel, a hol az osztrák név és fegyver dicsőséget aratott. — A goth izlésű ablak üvegén, hasonlóan üveg festésben a katonai s nevezeteseb érdemrendek díszlenek. Az egyik ablak üvegén a Sz.-István rendjel, csak maga, „Avita et aucta“ körirattal, a másikban a *Mária Terézia* katonai érdemjel, „Merito et intentati“ körirattal; míg a középső három osztály ablakba két érdem-kereszt, az egyik „Fortitudo“, a másik „Verdienst“ fölrattal, a középső ablak-osztály üvegén, felül az arany gyapjas rend, „Pretium non vide laporum“ jelirattal, míg alatta egy érdempénz van, egyik oldalán „Franz Josef S. V. G. G. Kaiser von Österreich“, a másik oldalon „Der Tapferkeit“ fölrattal. — Szemköt ezen teremmel van a vizsgaterem nagy zöld asztalokkal s három sor paddal. — A második emeleten vannak még az alvó szobák.

Minden osztály növendékei külön teremben hálanak. — A harmadik emeleten vannak a szolgálatteljesítő katonák lakhelyei. Mindennél a legnagyobb rend és tisztaság.

Az intézetben jelenleg négy osztályban, összesen 191 növendék van. Minden növendék két nadrágot visel, keskeny veres széllel; sötét barna kabátot, vöröshajtokával és sárga gombokkal; szürke köpenyvet, sapkát és fehér szíjjon függő kardot. Fehérneműjük tiszta fehér. Két-két növendék külön inasa van.

Az intézet vezetésével megbízott tisztek többnyire magyarok, s igen udvarias, derék, művelt egyének, mint azt állásuk méltán meg is kívánja. Ezek közül különösből ki kell emelnem az intézet igazgatóját, Wittmann alezredest, a ki nyújasságával és szívélves utmutatásával mindenkit hálára kötelezhet. Én is szívélveségének köszönöm az adatokat, s az intézet helyzetére vonatkozó dolgokat, úgy az itt közölt rajzot is. — Az intézet mult évi költsége 84,000 forintra ment.

Szőllősy Sándor.

Egyveleg.

*(A Kossuth-család római eredete.) A „Magyar Ujság“ tárczájából vesszük át a következő érdekes és mulató dolgokat, mint a melyek Kossuthtól magától erednek. Történt ugyanis, hogy 1851-ben öszkor, a tartós esőzés több római pénzét mosott ki e földből Erdélyben; többek közt egy ezüst pénzét L. Cossutius, tehát Kossuth L. környomattal (a rómaiak C. betűt irták K. helyett, s az ős üvegét a szokott családnév latin terminatió, úgy hogy mint egy idő óta a románoknál az iu.) — Kossuth L. nevének egy régi római pénzén feltűnése, hazánk némely régiségbuvárait nyomozókra ösztönözte, s nyomozásaik eredményét egy

kis értekezésbe foglalták, melyben — „a hatalmas elődöknek az ős régiség mohosult sírjából kiszálott szellemre“ s a „koronás fejek által is irigylendő származás körfényére“ stb. vonatkozó ömlengések mellett ki volt emelve, hogy „1. Julius Caesar első mátkája Cossut leány volt. 2. A Cossut család gazdag lovagrendbeli törzökös római patricius család. 3. C. Cossutius egy volt a pénzügyet kezelő, s pénzügyre ügyelő három férfaik közül (Triumviri nummorum cudendorum), kiknek kizárólagos joguk volt családjuk régiségének bizonyítékául s jeles elődeiknek emlékére pénzt veretni.“

Ez adatok iránt a „M. U.“ tárczája megkérdezte magát Kossuth Lajost, s kérdezősködésének fényes sikere volt. Az „őreg ur“ legott a következő kimerítő fölvilágosítást adá:

„Leszármazási chronologia dolgában Julius Caesar mátkájának, a pénzügyre ügyelő Triumvireknek, s Antiochus Eppiphane építő mesterének kora csak tegnapi dolog; én az ilyen kurta genealogiával meg nem elégzem. Sokkal régiebb dolgokat tudok én családom eredetéről. — S ez anynyom tán érdekelné fogja őt, a mennyiben az én ősim az őné is. Az ám! tudja meg kedves barátom, hogy ős apánk mindkettőnké majom volt. — Nem tudom bizonyosan Chimpanze, Orangutang vagy Gorilla volt-e? Hanem majom volt. No de azért soha se szégyenelje ön e leszármazást. Nagy

„Mire való, kérdem, az igazság fájának elégetése, ha a vesztőhelyet ugyan megemmisítjük, de fentartjuk a halálbüntetést azon egyedüli különbséggel, hogy a nyaktőlöt chassopot-fegyverrel helyettesítjük? A francziák valóban meglepő lények. Ok mindnyájan megegyeznek az emberi élet sérthetlenségében, de a sérthetlenség abban áll, hogy kinyilatkoztassuk, miszerint senki, bármely nemhez tartozik és bármilyen büntetést követett el, ne legyen ezentel kényszerítve felmászni ama balvégzetű gép lépcsőin, mely nevéét Guillotin tudortól kölcsönzé.

Ugy látszik, ennek helyébe azt tartjuk, hogy ha egy embert a falhoz támasztanak és 12 golyót küldenek testébe, ez nem az emberi élet sértése.

Nem a kivégzés módja nyugtalanít, hanem maga a kivégzés foglalkodtat minket. Ha azonban a fegyver és nyaktőlöt között kell választani, nézetem szerint az utóbbit választandó, tekintve a vétejáró készüléket, melyek bizonyos időt kívánnak; holott a másiknál csak es egy puskára van szükség, hogy egy polgárt biztosan kiirtsunk az élők sorából. Jelen szonnyu háboruk nagyon is megdönt-hetlenül bizonyítja azon igazságot, melyet fentebb kifejeztünk. Mi nem a nyaktőlöt elégetni, hanem a halálbüntetést eltörölni akarjuk.“

*(A párisi érekek sorsa) az 1789-ki forradalom óta épen nem irigylésre méltó. Mr. de Piquet 1793-ban lenyakkaztatott. Maury bibornok 1815-ben Rómába menekült. —

Quelin érsek 1830-ban a felkelők üldözése elől menekülvén, palotája feldulatott. Utódja Affre 1848. jan. 24-én a párisi torlaszokon esett el. Sibour érsek 1857-ben Berger által Párisban meggyilkoltattott. Egyedül Marlot kardinalis örvendhetett békének, míg utóda, Darbov most börtönbe került.

*(Katholikus egyházak Észak-Amerikában.) Egy magyar hittérítő levelét közli az „Alföld.“ „A papjás itt — írja messzezakadt hazánkfa Jefersonvilleből — semmi vagyonnal sem bír, a hitevek adományából s az oltártól él. Idejövetelemkor sorba jártam hiteimet egy aláírasi ívvel a templom javára és magam elláthatása végett, miután már előbb az itteni lapban közzétettem, hogy a Szt.-Antal-templomban ezután jövő vasárnaptól kezdve rendszeren isteni-tiszteletet tartandók és a templompadok délután a többit-igérőknek fognak kiadotni. A templompadok a legtöbb jövedelmet szolgáltatják, az első padokat ülőhelyivel egyenként 25 dollaron adtam ki egy évre, az utolsókat 100, 200 dollárt fizetnek. — Az én aláírasi-ívem szépen meglett; ketten öt-öt száz dollárt irtak alá, a többiek kevesebbet, de 25 dollárnál kevesebbet senki, még a négerek sem. A methodisták és irlandiak közt a mérsékletességi egy-letek igen el vannak terjedve, s a szegény németeknek megnehezítik a sörivást, a francziáknak pedig a pezsgót, melyet itt készítenek gőzerővel almából. Vasárnap esendes minden, a vasutak szünetelnek, a korcsmák zárva, s a templomok egész nap nyitva. A házasság az itteni törvények szerint igen könnyen felbontható, főleg, ha a nő hozza okul, hogy férje hütlén, vagy megverte, vagy engedélye nélkül részeg volt. — Még az illető korcsmáros is megbüntetik.“

Kismarton (Sopronmegyében.)

családunk van. Tutti quanti mind majom-ivadék vagyunk.“

*(Omer pasa.) Az apr. 18-án Konstantinápolyban meghalt Omer pasában a török állam jeles katonai tehetséget veszített. Omer tulajdoni neve Lattas Mihály volt, született a magyar-horvát határörvidéken 1806-ban, mások szerint 1811-ben. Atya határőri főhadnagy volt. A fiatal ember kadet volt az ogulini ezredben. Bosniába szökött, azután Konstantinápolyba ment s ott a katonai növendékben írómester lón, megnyerte a szerasker rokonszenvét s Abdul Medsid trónörökös írómesterévé nevezetett ki. Innen gyorsan emelkedett. 1834. őrnagy lón s részt vett a hadserg ujjászervezésére irányzott munkálatokban. Több harcban jelentékeny szerepét játszott. 1851-ben a Bosnia, 1852-ben a Montenegro ellen működő török csapatok fővezére volt. 1853-ban tábornagy, a török csapatok főparancsnoka lett s az oroszok felett előbb Oltonizánánál, azután Cetatanél fényes diadalt aratott. Ezután hosszabb ideig télen maradt, míg végül Eupatoriánál ismét megverte az ellen-séget. Azután Ázsiába küldetett. 1868-ban a szultán őt az összes török csapatok legfőbb parancsnokává nevezte ki, s mint ilyen halt meg.

*(Rocheport a nyaktőlöt.) Rocheport Henrik a Párisban közelebb elégetett nyaktőlötöt következő megjegyzéseket teszi a „Mot. d'Ordre“-ban:

*(A képzőművészeti társulat kiállítására) méltó a megtekintésre. Nem oly gazdag ugyan, mint a mult tavaszi, miután Párisból most nem lehet képet kapni s a német vaspályákon is nehéz a szállitás, mindamellett vannak figyelemreméltó külföldi és bécsi festvények is. A magyar közt közt sok jeles van. Például Lotz Károly szénrajzai, melyek a muzeumi lépcsőház mennyezetére tervezvék, allegorikus rajzok: a képzelet, a hagyomány, lelkesedés a szép iránt, a tudományok, költészet és művészetek allegorikus csoportjai. Látjuk továbbá az oldalfalakra szánt rajzokat is: a hunnok betörését Európába; a Volga partján nomád életet vivő ősoket, a mint őket egy táltos buzdítja; a kívándorlást, a vérszerződést, a honfoglalás harczeit, az alpári csatát, Zalán futását, s a legyőzött földelme hódolatát a trónon ülő Árpád előtt. S vajha mindezeket mielőbb a muzeum lépcsőházában látnók mint szines falképeket. — Székely Bertalan Bécsben is nagy feltűnést okozott festményét: „Lédát a hattyuvá“ állítja ki; Thán Mór egy szép „Feszület“ és a Feleki-pár arczképeit. Ligeti az akadémia-terem számára festett négy tájképet és Tisza-Beót, a szőke folyó vizükrével; Mészöly Géza két kisebb tájképet, s Lenua egyik költeményéhez készített szénrajzot, melylyel a bécsi akadémian jutalmat is nyert; s A Waldstein-féle albumból is sok aquarell látható Felső-Magyarországtól tájairól.

*(A „Budapesti Közlöny“) mult vasárnapi számának hivatalos hirdetései közt elrejtve jelentek meg a művészek számára hirdetett pályázat föltételei. Miután egyik napilapunk sem említette, a netán pályázni kívánók kedvéért a pályázati hirdetését ime egész terjedelmében ide igtatjuk:

Pályázat. A hazai képzőművészetek, valamint a zene-művészet gyarapítása céljából a vallás- és közoktatási kir. miniszterium: 1. Ösztöndíjakat tűz ki oly vagyontalan, de reményteljes művészek számára, kik valamely nagyobb önálló művel már a nyilvánosság elé léptek, vagy nagyobb művészi becsesülést bíró műveket felmutatni bírnak; — 2. szegényeket oly művészek számára, kik valamely jelesebb és tekintetelt méltó márl ismeretesek, hogy a szerencsésen megkezdett pályán tovább haladassanak. — Mindazon magyar- és erdélyi származású művészek, kik akár a képzőművészet (épitészet, szobrászat és festészet), akár a zene-művészet terén ösztöndíjra, vagy segélyre igényt tarthatni vélnék, felhivatnak, hogy idevonatkozó kérvényeiket legfeljebb f. évi május hó végeig a vallás- és közoktatási királyi miniszteriumnál nyújtsák be. — A kérvényekben röviden előadandó: a) a pályázó személyes s netán családi viszonyai, úgy eddigi kiképzetésének menete és körülményei; b) azon út és mód, melyen az esetleg nyerendő ösztöndíj további kiképzetésére felhasználni szándékozik; c) a kérvényhez csatolandók oly kisérletek, melyekből a folyamodó eddig elért képzettsége alaposan megírható. — Az ösztöndíjak csak egy év tartamára adományoztatnak s egyuttal megjegyeztetik, hogy az esetleg engedélyezendő összeg meghatározásánál a pályázó személyes viszonyai és az ösztöndíj segélyével elérni kívánt cél fognak mérvül

Melléklet a Vasárnapi Ujság 18-ik számához 1871. apr. 30.

T Á R H Á Z.

Irodalom és művészet.

— (Az „Udvari bolond“) Szigligeti legújabb pályanyertes vigjátéka, maradandó dicsőségű lombbal nem gazdagította az érdemes drámaíró babérjait. Mint az akadémiai bíráló bizottság ítéletében is ki volt mondva: önálló irodalmi értékkel alig bír. Folyó hó 21-én került először színpadra s nagyobb hatást nem tett. Bár szerkezete ennek is bír a Szigligeti-művek szokott ügyességével s bonyodalma — vázlatosan elbeszélve — érdekesnek tetszenék, kidolgozása bágyadt s élettelen. A szerző sőt eszméjén és alakjain, úgy látszik, nem szüggött azon szeretettel, mely a költői hatás előcséneke egyik főfőltétele. A jellemzés általában véve szintelen, különösen a fő-alakok részvétet, sőt érdeket sem képesek költeni. A mellék-alakok az ellenkező túlságba esnek, kirívók, s a bohózat határaitá csapnak át, a bohózat igazoló sajáttsága, az elevenen pezsgő s tulságában is megbocsátható kedély és szellem nélkül. Nevelte a visszás hatást, hogy azon alakot, mely a bohózatosság hibáját legnagyobb mértékben hordja magán, Hancsik kassai bírót, Szigletit még tulzottabbá tette kirívón színezett tótos dialektusa által. A másik mellék-alakot, Deodattát, Szathmáryné hasonlókép nem tudta kiemelni stereotyp-voltából. — A karzatnak s a földszint egyrészenek különben a darab tetszett, legalább sokat nevettek rajta. De a következő előadások meg fogják mutatni: hosszú vagy rövid életi lesz-e? Mi az utóbbit jósoljunk neki. Szomorú, ha versenytársai az akadémiai pályázaton még kevesebb értékűek voltak!

*(A képzőművészeti társulat kiállítására) méltó a megtekintésre. Nem oly gazdag ugyan, mint a mult tavaszi, miután Párisból most nem lehet képet kapni s a német vaspályákon is nehéz a szállitás, mindamellett vannak figyelemreméltó külföldi és bécsi festvények is. A magyar közt közt sok jeles van. Például Lotz Károly szénrajzai, melyek a muzeumi lépcsőház mennyezetére tervezvék, allegorikus rajzok: a képzelet, a hagyomány, lelkesedés a szép iránt, a tudományok, költészet és művészetek allegorikus csoportjai. Látjuk továbbá az oldalfalakra szánt rajzokat is: a hunnok betörését Európába; a Volga partján nomád életet vivő ősoket, a mint őket egy táltos buzdítja; a kívándorlást, a vérszerződést, a honfoglalás harczeit, az alpári csatát, Zalán futását, s a legyőzött földelme hódolatát a trónon ülő Árpád előtt. S vajha mindezeket mielőbb a muzeum lépcsőházában látnók mint szines falképeket. — Székely Bertalan Bécsben is nagy feltűnést okozott festményét: „Lédát a hattyuvá“ állítja ki; Thán Mór egy szép „Feszület“ és a Feleki-pár arczképeit. Ligeti az akadémia-terem számára festett négy tájképet és Tisza-Beót, a szőke folyó vizükrével; Mészöly Géza két kisebb tájképet, s Lenua egyik költeményéhez készített szénrajzot, melylyel a bécsi akadémian jutalmat is nyert; s A Waldstein-féle albumból is sok aquarell látható Felső-Magyarországtól tájairól.

*(A „Budapesti Közlöny“) mult vasárnapi számának hivatalos hirdetései közt elrejtve jelentek meg a művészek számára hirdetett pályázat föltételei. Miután egyik napilapunk sem említette, a netán pályázni kívánók kedvéért a pályázati hirdetését ime egész terjedelmében ide igtatjuk:

Pályázat. A hazai képzőművészetek, valamint a zene-művészet gyarapítása céljából a vallás- és közoktatási kir. miniszterium: 1. Ösztöndíjakat tűz ki oly vagyontalan, de reményteljes művészek számára, kik valamely nagyobb önálló művel már a nyilvánosság elé léptek, vagy nagyobb művészi becsesülést bíró műveket felmutatni bírnak; — 2. szegényeket oly művészek számára, kik valamely jelesebb és tekintetelt méltó márl ismeretesek, hogy a szerencsésen megkezdett pályán tovább haladassanak. — Mindazon magyar- és erdélyi származású művészek, kik akár a képzőművészet (épitészet, szobrászat és festészet), akár a zene-művészet terén ösztöndíjra, vagy segélyre igényt tarthatni vélnék, felhivatnak, hogy idevonatkozó kérvényeiket legfeljebb f. évi május hó végeig a vallás- és közoktatási királyi miniszteriumnál nyújtsák be. — A kérvényekben röviden előadandó: a) a pályázó személyes s netán családi viszonyai, úgy eddigi kiképzetésének menete és körülményei; b) azon út és mód, melyen az esetleg nyerendő ösztöndíj további kiképzetésére felhasználni szándékozik; c) a kérvényhez csatolandók oly kisérletek, melyekből a folyamodó eddig elért képzettsége alaposan megírható. — Az ösztöndíjak csak egy év tartamára adományoztatnak s egyuttal megjegyeztetik, hogy az esetleg engedélyezendő összeg meghatározásánál a pályázó személyes viszonyai és az ösztöndíj segélyével elérni kívánt cél fognak mérvül

szolgálni. — A pályázónak megengedtetik, hogy az ösztöndíj összege iránt is kérelmet nyilváníthassa.

*(Dr. Korbulj Imre.) Ki pár év előtt a Schwartner-féle egyetemi jutalmat nyerte el, becses munkát adott ki: „Magyarország közigazgatásának történeti fejlődése, különösen pedig az 1848-ki és újabb törvényeink átalakításokra“ cím alatt, az Eggenberger-féle akadémiai könyvtárában. A díszes kiállítású munka, 30 ívre terjed s 3 részre van osztva, melyek közül az első hazánk alkotmányát, a második Magyarországnak a pragmatica sanction alapuló viszonyát az ausztriai örökös tartományokhoz, a harmadik az ország közigazgatási szervezetét tárgyalja. Sok tanulmányt, gazdag forrás-ismerettel, folyékony, könnyű, érthető nyelven írva, történelmi fejtegetésekkel felvilágosítva, — igen ajánlható könyv mindenké számára, kit hazánk közigazgatásának érdekkel. Ára 2 ftr 60 kr.

*(Az országgyűlési törvényezikkek) esinos zsebkönyvben jelentek meg az Eggenberger-féle akad. könyvkereskedés (Hoffmann és Molnár) kiadásában. Az 1865—68-ik évi országgy. törvényezikkek ára füzve 1 ftr 40 kr., angol vászonkötésben 2 ft. — Az 1869-ik évi országgy. törvényezikkek ára füzve 1 ftr 20 kr.; angol vászonkötésben 1 ftr 60 kr. — Az 1870. évi országgy. törvényezikkek ára füzve 1 ftr; angol vászonkötésben 1 ftr 60 kr.

*(Várady Mihály.) Torontálmege alispánjától s törvényeszküi ülnökétől „A halálbüntetés kérdése, tekintettel az általános jogfejlődésre s hazai viszonyainkra“ című értekezés jelent meg a „Törvényeszküi Csarnok“ mellékletében s külön is. *(Stein János.) kolozvári könyvtáros Kocsi Károly „Közégségi fásikola“ című művét román fordításban is kiadja; a fordítást Koós Ferenc vállalta magára, s így remélhető, hogy a közhasznú könyv nemcsak a magyar, hanem a román nép közt is megtermi gyümölcsöt.

*(Beszélgetések a busa-tultermelés káros volta felett.) E cím alatt egy 62 oldalra terjedő gazdasági szakmunka jelent meg, melynek szerzője Mokry Sámuel, a békésmegegyi gazdasági egyesület titkára, s melyet az egylet 15 arany pályadíjjal jutalmazott. A népszerű nyelven írt röpirat főleg az állattenyésztés, takarmánytermelés és trágyagyűjtésről ad jó tanácsokat.

*(Az „Erdészeti Lapok“) ezentel Budán jelennek meg; az eddigi szerkesztők (Diváld s Wagner) ezentel lapvezetők lesznek, s a szerkesztést Bedő Albert vette át. Az előfizetési ár mint eddig, úgy ezután is egy egész évre 5 ftr. Az előfizetésnek pénz „Az „Erdészeti Lapok“ szerkesztőségének Budára“ küldendő. — A már Budán megjelent 3. és 4-ik füzet az erdőtörvényjavaslatról s Erdély erdőségeiről közöl nagyobb közleményeket; az utóbbihoz a kolozvári m. k. jószág-igazgatóság átnézetit színezett térképe van mellékelve. — E füzetek ezentel rendszeren közölni fogják az erdőtérnyek árjegyzékét is.

*(Csáthy Károlyné) Debreczenben megjelent „Az angol nyelv levlészerinti önkutatásának IV. és V. levele.“ Irta Psenyeczki Nagy Sándor. Ára egy-egy levélnek (füzetnek) 30 kr.

*(Uj hetilap.) Vachott Sándorné asszony május elsején „Olvasóterem“ című hetilapot indít meg, az ismeretek terjesztésére, szépirodalmi művek közlésére, a női egyletek támogatására, stb. Május 12-én december végéig ára csak 4 ftr, s az összegek Heckenast Gusztávhöz küldendők.

*(A „Nefelejts“) szerkesztősége új évkort több rendbeli pályázatokat tűzött ki, úgy mint 40 aranyat egy eredeti beszéltre; 15 aranyat balladára; 10 aranyat lyrái költeményre. A határnap f. hó 15-én telt le, nevezett nap éjféltől távirattal verék fel almából a szerkesztőt; egy költő „Lemondás“ cimmal Kolozsvárról egész pályaverset sürgönyözött; mint kiszámíták, a vers sürgönyzése maga 7 frtba került. Beérkezett összesen 30 beszély, 31 ballada, 38 lyrái költemény. A pályázat eredménye a „Nefelejts“ júliusi legelső számában fog közzététetni.

Közintézetek, egyletek.

*(A magyar tud. akadémia) apr. 24-én ösz-szes ülést tartván, ebben az új szabályok értelmében nem tartatott értekezés, hanem a folyó ügyek intézetek el. Az előniki székét Lónyay

Menyhért foglalta el, ki megnyitván az ülést, kijelentette, hogy a megbollogult Eötvös-összef emlékünnepélye jövő évi febr. 2-án fog megtartatni. Arany János szomorodott szívvel jelent be Heindinger Vilmosnak, az akadémia külső tagjának, folyó hó 19-én történt kimulát. Bemutatá a közoktatási miniszter leiratát az öregi lebényi templom ügyében, mely szerint 3000 ftr adatott a templom fenntartására. Szobajött a gyűlés-terem díszítésének kérdése. Kubinyi Ferenc két festményt ajánlott föl e célra, s az akadémia még kettőt rendelt meg ezekhez Ligetinnél. Most mind a négy elkészült; négy vázromot ábrázolnak azok hazánk különböző vidékeiről: Szigliget, Trencsán, Riesz, Szepesváralja romjait. Művészeti munka mind a négy. Hosszas vita támadt, hogy e képek fölé (vagy alá) mit és hogy írjanak; végre is azt határozták, hogy másszor határozzanak.

*(A Kisfaludy-társaság) apr. 26-án tartott havi ülésén Greguss Agost olvasott föl „Mesterség és művészet“ cím alatt értekezést. Mi a művészet, mi a mesterség? meddig tart amannak határa, hol kezdődik emez? E kérdéseket igyekezett megvilágítani. A mesterség a művészetnek előfutára. Valamint a tudomány csak ott kezdhető, hol már ismeretek léteznek, a művészet is csak ott, hol már mesterség van. A mesterség tökéletesedése egyrészt abban áll, hogy a művészet felé közeledjek, hogy kéziműveit művészi alakot nyerjenek. Ezáltal kétszertelenül jó szolgálatot nyer a művészet is, s a technikai kezelés fejlesztése valóban országos érdek. Mert bár nagy művészeket, nagy költőket nem teremthetünk, de taníthatjuk őket csinra és gondosságra. E téren működni vannak hivatva a társulatok, egyletek, intézetek; e téren folyhat be irodalmunk emelésére a Kisfaludy-társaság; e célzét kívánja elérni az országos rajztanoda föllállítása. Gregussnak ez általános élnézzéssel kísért fölolvásása után Dalnady Győző olvasott egy rövid, elégiát: „Nyáry Pál temetésén.“

*(A Debreczeni takarékpénztár) ápril 6-kán tartott közgyűlése jótékony czeleokra a következő adakozásokat állapított meg: Csokonai-szoborra s fenntartására 500 ftr; koldulás-eltörési alaphoz 200 ftr; ingyen iskolázási alaphoz 200 ftr; nőegyleti árvaház építésére 200 ftr; színházhoz a színpadra zongorára 150 ftr; kertész-egyletnek Arnoldi-féle gyümölcs-minták beszerzésére 50 ftr; főiskolai építésre 50 ftr; ottani tanítóképzési tápintézetre 80 ftr; szegénysorsu tanulóknak 30 ftr; kath. apódlára 20 ftr; izrael. elemi iskola alaphoz 20 ftr; összesen 1500 ftr.

*(Az erdélyi gazdasági egylet) Gamauf Vilmost választotta meg titkárnak.

*(A pécsi torna-és tűzoltó egyletnek) a közoktatási miniszterium egyelőre 2000 forintnyi államségélyt utalványozott. Az egyletnek eddigelé 2000 fanitványa van.

*(A zürichi magyar egyletbe) az 1870—71-ki tanévre 79 magyar ifju írta be nevét; ezek közül 31-en a mérnöki szakosztályt, 17-en a tud. egyetem különböző ágait, 12-én a gépészeti szakosztályt, 12-en a szakosztályokra előkészítő tanfolyamot, 3 az építészeti és 2 a vegyészeti szakosztályt látogatja. A könyvtárban van 453 db. kötet s ezenkívül 19 magyar lap jár az egyletnek. A 8 év óta fenálló egyletnek elnöke jelenleg Kovács János műegyetemi tanuló.

Egyház és iskola.

*(Révész Bálint) debreczeni új superintendens tiszteletére a tanuló ifjuság fáklyás menetel rendezett és Somogyi Pál senior tartott üdvözlő beszédet, mire Révész ékesen válaszolt, biztosítván az ifjuságot a tanügyben követendő szabadelvűségéről.

*(Gr. Andrásy Gyula) a zemplémegegyi kórház s föllállítandó nőnővelde alapjára ezer-ezer forintot adott.

*(Nyomoruságos községi iskola.) Czirák községben, — miként az iskolabizottmány gyűlésén a tanfelügyelő jelentésből kitűnt — számalomra méltólag áll a nevelés ügye. Az iskola oly alacsony, hogy a tanulóknak bukva kell benne járnia, hogy fejét a gerendába ne üsse, s a sötét, nedves helyiségbe, hova legfőlebb csak 20—25 gyermek férne be, 50—60 van összehufova. Mikor érül a

HIRDETÉS.

A MAGYAR ÁLTALÁNOS HITELBANK

(tőkéje 15 millió ft. 4 százaléknál befizetéssel) 1871. május 1-től fogva fogad el a napon életbelépő

TAKARÉK-PÉNZTÁRI

osztályában pénzbetéteket betéti könyvecskére

egy forintot felüli bármely összegekben is, melyek további intézkedésig 5 százalékkal kamatoztatnak.

A pénztári helyiségek: Erzsébet tér 3. számú ház 1-ső emeletén, a magyar általános biztosító-társaság épületében, ünnep- és vasárnapokat kivéve, naponként 8 órától 1 óráig nyitva tartanak.

PEST, 1871. április 25-én.

1065 (1-3)

Hetedik kiadás (magyar nyelven negyedik).

A neml élet útka s veszélyei.

Értekezések a nemzés és nemi betegségekről, az utóbbiak óv- és gyógy-módjairól. 1010 (10-12) Függelékkel a bujakeri ragályzásról és Dr. Rodet, lyoni orvos ragályelleni legbiztosab óv-szeréről.

A férfi és női ivarszerek bonctani ábrával. Ára: 1 uforint. Postán megküldve 10 krral több; utánvétellel 40 krral több. Megrendelhető szerzőtől következő cím alatt:

Dr. Eiber P. U.
Pesten, József-utca 66-ik számú saját házában.

Legjobb szer

mindennemű mellfájdalmak s köhögés, rekedtség, légszűrés, torokfájás, nyakfájás s gyomorhurut; — továbbá aranyér, torokgyulladás, torokgyulladás, görvél, idült csipősség s csúszófájdalmak ellen

a pannonia mell-növénynedv.

Ugyanaz, rendkívüli győgyerejét illetőleg — a bécsi és pesti magas orvosi-kar által törvényesen megvizsgáltatván, s a bécsi cs. kir. magas helytartótanács végzése folytán engedélyezve, — igen üdvösnök ismer-tettét el. 1061 (1-0)

Az általános jólét érdekében a szegények különösen tekintetbe fogunk vétetni **Hager Róza** feltaláló s készítőné által Budán, országút fő-utca 26-dik szám alatt.

Egy üveg ára 1 forint.
s mindenkor frissminőségben kapható a feltalálónőnél; továbbá a főraktárban Pesten, **Török József** gyógyszerész király-utca; **Mészáros Alajos** Ferencz tér; a városi gyógyszerésztársaság; **Diétrik és Gotschlich** gyógyszerésztársaság; **Varga L. József** ter; Budán: a „római császárház” címzett gyógyszerésztársaság; **Budavár:** az údv. gyógyszerésztársaság; **Ajánalom** egyszerűsége az általam feltalált gyomor-erősítő s az étvágybízonyt s emésztést azon pillanatban előmozdító

pannonia növény-boromat, mely a hánys és hasmenés ellen védőleg hat. **Egy üveg ára 70 kr.;**

pannonia mell-növény-cukorkák, **Egy csomag ára 30 kr**

Fülszöveg említett szer, hathatóságra nézve semmi más gyártmányokkal összem-hasonlíthatók.

Úres üvegek 6 krral vétetnek vissza. A bizonyítványok száma az ezret felülha-ladja, s melyek bármikor megtekinthetők. Van szerencsém ezuttal a t. sz. közönség-ek arról értesíteni, hogy férjem **Hager Leopold** kir. gyároló seborvos Budán, országút 27. sz. alatt, minden idült betegségét gyógyítását elvállalja, s az e téren szerzett tapasztalataira támaszkodva, — magát tisz-tellett ajánlja. — Szegények, ingyen gyógy-kezelésben részesítenek. — Rendelési idő: reggeli 8-9 s délutáni 4-5 óra közt.

MOLL SEIDLITZ PORRÁ
MOLL A.
védjegye

Kitüntetés jutalom - emlék - pénzzel a párisi világkiállításon 1855-ik évről.

Központi szállítási rakhely a „golyához” címzett gyógyszerész Bécében.

OVÁS. Azt tapasztalván, miszerint a Seidlitz-porok oly használati utasítványokkal adtak el, melyek saját utasítványaimmal szorú szóra azonosak és saját nevem aláírásával vannak hamisítva, s így kűlakra nézve gyártmányaimmal könnyen összekeverhetők, — minél fogva azon észrevétellel óvok mindenkit ezen hamisítványok megvételétől: hogy az általam készített Seidlitz-porok minden egyes katulyát, valamint az adagok papírját hivatalosan leteleményeztettem védmarkkall vannak ellátva.

Ára egy bepecsételt eredeti katulyának 1 ft. — Használati utasítás minden nyelven.

E porok rendkívüli s a legkülönbözőbb esetekben bebizonyult győgyhatásuk által minden eddig ismert más szerek között tagadhatatlanul az első helyet foglalják el; — mint azt sok ezer, a nagy osztrák birodalom minden részéből került s kezeinknél evő hálaíratok a legérzékenyebben tanúsítják, hogy a porok rögzített szorulásoknál, emésztési és gyomorhervél; továbbá: gör-csök, vese- és ideges bajokban, szívdobogásnál, idegesség okozta főtájfajlásnál, vertódulásnál, eszes fogfájdalomnál, végül hysteriára, bűkőrra és húzamos hanyásra hajlamos stb. a legjobb sikerrel alkalmaztattak, s a legtartósabb győgyhatást eredményezték. — Az ez értelemben igen is kiterjedt levezetés számos bizonyítványt tartalmaz oly betegek részéről, kik, miután nálok minden gyakran allopathikus és hydropathikus győgy mód eredménytelenül kimerítették, az egyszerű házi-szerhez folyamodtak, és ebben rongált egészségöknek helyreállítására oly soká eredménytelenül kerestek győgy szeret meglelők. — Ez elismerőiratok szerzői között a társadalomnak csaknem minden osztályai, u. m. munkások, tanítók, kereskedők, iparosok, művészek, mezői gazdák, tanácsok és hivatalnokok, sőt gyógyszerészek és orvosok, valamint mindkét nembeli oly egyének is képviselődtek, kiknek ezelőtt még a leghírhedtebb győgyforrások sem okoztak legkisebb könnyebbülést, és kiknek egészségök csupán csak a Seidlitz-poroknak rendszeres használatát által állított helyre.

Raktárak a következő városokban léteznek:

PESTEN Török József gyógyszerész urnál, király-utca 7-dik szám alatt. Uhl József (ezelőtt Steinbach) ur kereskedésében, gránátos-utca.

Aradon: Tones T. és Társa, Reinhard és Bendik, Primmer V. S., Bistrizky J.*	Gyulán: Ferentz A. és Oerley István.	Munkácson: Gottier L. és Köstenbaum N.	Selmeczbányán: Dimak J.* S. A.-Ujhelyen: Deutsch J. iposa.
Baján: Micháisch István.	Hatszég: Schnur F. J.	Nagybányán: Haracek J.	Szegesvároton: Teutsch J. B.
B. Gyarmaton: Milován és Isakovits testv.	Högyészén: Rausz J. özv.*	Nagyvaradon: Kiss Samu és Jánky A.*	Sopronban: Mezey A.*
Beregszászban: Buzáth Cajet.	Illokon: Kempner L. özv.	N.-Beeskerekben: Böhm Izrael és Weisz Hermann.	Szabadkán: Brenner J.*
Bestercebányán: Gölner Fr.*	Jolsván: Maletér Béla	N.-Kanizsán: Lowák Károly, Rosenberg Fr.* Belus és Fes-selhofer.	Szegeden: Kovács A. és M., és Pfeifer S. és Társa.
Beszterczen: Szongot G.	Kapossváron: Kohn Jak.*	N.-Kikindán: Kisslinger M. és Damjanovits T.	Szegerszárdon: Brassay Mih.*
Boldogasszonyban: Mersits F.	Kassan: Novelly* és Hege-dús L.*	N.-Szebenben: Müller C.	Sz. Fejérvároton: Legman A.
Brassóban: Jekelius F.* Schei-der F. és Eremias Dóme.	Kézsmarkon: Genersich A.	N.-Szt. Miklóson: Pfnész M.	Szolnokban: Horanszky István
Csacszán: Bentseath F.	Kis-Várdán: Balkányi F.	N.-Szombathelyen: Stanzel H.	Szombathelyen: Pillich Fr.*
Csáktornyan: Karass.	Kolozsvároton: Wolff J.* Binder C. H.* és Dr. Hintz G.	Nyitra: Otto Gusztáv.	Tatabán: Széth Antal.
Czeglédn: Parsay A. gy.	Komaromban: Grötschel Zsig. és Belloni A.*	Pápan: Jf. Tscheppen J.	Temesváron: Uhrmann H.
Debreczenben: Gölt F.*	Köztesen: Csasnovits Istv. és Bründl J.*	Pancsován: Graf W. H. és Kresadinatz.*	Th.-Szt.-Martonban: Toper-czer L.
Defán: Braumüller J. és fiai.	Léván: Boleman E.	Pécsen: Sipócz F. és Spitzer Sándor.*	Tokajban: Juhász Pál és Brze-zányi Ernő.
Dunaföldváron: Nadhera Pál.	Losonczon: Geduly Alb.	Perjamoson: Neumann test-vérék.	Trenesenben: Kulka J.*
Észéken: Argirovits G. Let-kitsch Illés, Thürner J. S. fia.*	Lugoson: Schiesler A.	Pétervároton: Junginger.	Újvidéken: Steffanovits L. és Brammer Mör.
Egerben: Köllner Lórinz és Schuttig János.	Magyar-Ováron: Antoni.	Pozsonyban: Söltz Rud., Pisz-tóry F. és Fischer J.	Váczon: Reichenhaller L. és Huf-nagel József.
Eperjesen: Makovitzky E.	Márosvárhelyen: Bucher M.	Rozsnyón: Posch J.	Veszprémben: Ferenczy G.
Esztergomban: Schalkhá F.	Miskolczon: Ujváry F.	Rimaszombatban: Hamallár K.	Zilahon: Harmáth S. F.
Érsek-Ujváron: Fogd A.	Monoron: Felföldy Kálmán.		Zólyomban: Thomka L.
Győrben: Kindermann J.* és Némethy P.	Moort: Kranzel özvegye.		Zomborban: Weidinger.*
Gyöngyösön: Kocianovich T.			

a norvégial Bergens városból való valódi Dorsch-májhalzsírolaj

ráktára is. — Ára egy üvegnek 1 ft. oszt. ért.
Az üvegek el vannak látva védmarkkall és kimerítő használati utasítással. — Ez az egyetlen faj, mely minden töltés előtt vegyanilag megvizsgáltatik és czinkupakkal elzárt üvegekben küldetik el. — Ezen legtisztább és leghatályosab májhalzsír-faj a Dorsch-halnak legmondosabb egybegyűjtése és kiválogatása által van megnyerve, és egyáltalában semmi vegytani kezelet alá nem vonott, hanem a bepecsételt üvegekben levő folyadék egészen epen és azon állapotban van, miként az ezelőttől a természet által nyújtott. — E valódi Dorsch-májhalzsír-olaj Európának minden orvosi tekintélye által mint legjelebb gyógyszer a mell-és tüdőbajokban, scrophulus és rachilis, közsény és esz, idült bőrkülvés, szemgyulladás, ideg- és több más bajokban legkisebb részben alkalmaztattik. **MOLL A.,** zum „Storch” Tsuchlauben. 1064 (1-26) Október 1870.

A gazdagság hatalom, s minthogy kockázat nélkül nyerni,

már többször beteljesedett, t. megbízóimnak ismét alkalmat nyujtok gazdaggá, hatalmassá és kockázattal nélkül szerencsésé lenni, s pedig a magyar kir. kormány által kibocsátott és biztosított

Magyar dijsorsjegyek

által évenkénti 4 húzással, és 250,000; 200,000; 150,000; 50,000; 20,000; 10,000, stb. nyereseményekkel, melyeknek legközelebbi húzásuk f. 6. május 1-én lesz. — Ezen sorsjegyek nálam kaphatók: 12 havi részletben 9.50 ftjával, 24 havi részletben 5 ftjával.

Török vasuti sorsjegyek (400 franc befizetve),

évenkénti 6 húzással és 600,000; 400,000; 300,000; 200,000 ftnyi főnyereseményekkel aranyban, ezenkívül 3% kamat, melyeknek szelvényei évenként a török kormány által 12 franczal, aranyban beváltatnak, nálam olcsóbban kaphatók, mint bármely pesti vagy bécsi váltóháznál, a mi mellett azon jogot adom vevőimnek az eredeti sorsjegyet akármikor kiváltani, mely esetben még 6% a vevőnek leengedtetik. A török sorsjegy ennél fogva 12%-et hoz.

1 darab teljesen befizetett 400 frcos török sorsjegy

12 havi részletben 8 ftjával, 22 havi részletben 5 ftjával, kapható, mely esetben a vevő az első részlet lefizetésénél, a sorsjegy birtokába lép, és minden nyeresemény a részlettulajdonos kétségbe vonhatlan tulajdonát képezi. A ki egy török sorsjegyet és egy magyar dijsorsjegyet vagy készpénzben vagy részletekben vesz, az egy magyar honvéd-sorsjegyet 100,000 ftnyi s más nyereseményekkel ingyen kap. 1068 (2-6)

Igérvények magyar dijsorsjegyre, a május 15-ki húzásra 2 ft. és 50 kr. bélyegért kaphatók.

Magyar honvéd-sorsjegyek, főnyeresemény 100,000 ft. és sok más nyereseményekkel 2 ft. 50 kr.

Hazasi sorozatok és sorsolási naptárak ingyen. Vidéki megrendelések gyorsan teljesítenek. **PORGES LAJOS** váltóháza Pesten, Dorottya-utca 13. sz., a Lloyd mellett.

Legujabb női-ruha-kelmék
bámulatos olcsón!
Hamburg Adolph
üzletében
PEST, uri-utca 3. sz.
Minták kívánatra küldetnek mindenfelé ingyen és bérmentve.

Legjobbknak elismert chinai-Alpaca-ezüst evő-készletek
Lunaid evő-készletek
legfinomabb ezüst-lemezelt (plaque) háztartási tárgyak.

C. & R. CONRAETZ bélyeggel, eredeti gyári árak mellett. — Leveskanalak tucatszám f. 10.—, 17.—, Asztali kések f. 15.50, 15.—, 17.50. Villák f. 15.50, 17.50. Csemegé- (gyermek-) kanalak f. 13.15.—, Trappan-kések f. 10.—, 11.40, 11.—, Úszóna-villák f. 10.—, 11.40, 12.—, évkécskék f. 8.—, 8.50. Tojáskanálók f. 8.—, 8.50. Tejmérők darabja f. 2.20, 2.30. Levesmerők f. 4.80, 5.20, 5.40, 5.90. Főzők-kanalak f. 4.50, 4.70. Ragasztó-kanál f. 2.50, 3.60. Borsosító kezet parja f. 6.—, 6.30, 8.—, Saláta-készlet f. 5.—, 6.20, 8.—. Gyertyatartók, asztali f. 6.30, 7.50, 8.—, 10.75. Díszdobozok f. 10.50, 12.50.

minden eddigi packfog vagy Alpaca név alatt létező, nemestulajdonosoké jóbak. — Leveskanalak f. 5.00. Asztali kések f. 9.—. Villák f. 9.—. Csemegé- (gyermek-) kanalak f. 5.60. Úszóna-kések f. 7.50, 11.40 f. 7.50. Kávé-kanalak f. 3.25 tucatszám. Tejmérők f. 2.30. Levesmerők f. 2.40, 2.60. Főzők-kanalak f. 2.—. Dobja. Borsosító-kezes és villa parja f. 2.50. Továbbá melyek más-ajándékokhoz is alkalmasak.

sz. nyeresemény: kézi zongora, asztali és ágas gyertyatartók kávégepek, cukor-szelencék, eszések és hintők, tea-üstök és kannák, asztali állványok tojásfűzők és kelyhecskék, bor- és pezsgő-hűtők, vaj- és sajt-tányérok, falozók, eczet- és olajtartók, likör- és aszúbor-állványok, pohárhordók, torta-lapátok s a kényelem sok egyéb tárgyat.

Drorottya-utca 2. sz., a „magyar kiskert” emeleti szobájában.

Irásbéli megrendelések utánvétel mellett gyorsan eszközöltetnek. Kimerítő, az evőkészletek rajzaival ellátott árjegyzékkel kívánatra bérmentesen szolgálunk.

Legfinomabb és legolcsóbb
Levélpapírok
csinos s legujabb Monogramokkal ellátva
színes nyomtatban.

100 levélpapír legfinomabb ft. 1-1.50
100 levélpapír legujabb, vastag ft. 2-2.50
100 levélboríték monogram ft. 1-1.50
100 levélboríték monogram nélkül kr. 50-60
100 levélboríték színes nyomattal 80 kr. — 1 ft.
100 levélboríték . . . . . kr. 30-80

Látogatási jegyek.
100 db. legfinom. dupla fényes papírra, könyvnyomtat. . . . . ft. 1-1.40
100 db. legfinom. bristolpapírra ft. 1.20
100 db. 1/2 a minute . . . . . kr. 50-80

Pecsetelő-markok.
1000 db. aranynyomat . . . . . ft. 2.50
1000 " veres, fehér színes pecsétv. ft. 3
1000 " színes nyomattal (legujabb) ft. 4

Nyomatványok.
1000 db. postai szállító-levele . . . ft. 3
1000 " vasuti szállító-levele . . . ft. 6
1000 " váltó . . . . . ft. 4, 6 és 8
1000 " számla . . . . . ft. 3, 5 és 8

Kaphatók:
Löwinger A. és társa papírkereskedésében Pesten, hatvani-utca 6. sz., a nemzetközi kaszinóval szemközt, a „Deakhoz.”

Olcsó háztelkek.
Erzsébetfalva.
Az alólirt birtokosok részéről az „Erzsébetfalva” című telepen még néhány 300 négyszög öles házhely — négyszögölenként 1-1 1/2 és 2 frtjával.
szabad kézből részletfizetésekre eladandók.
A házhelyek közvetlenül a soroksári ország-ut mellett fekszenek, a gubacsi Drasche-féle téglagyár átellenében.
a Pest-soroksári lövonatu vasut mentén,
mely még az idén kiépül.
Ezen teleptervényen, egészséges levegőn, és a Dunára s a hegyvidékre szolgáló felséges kilátás mellett igen jó víz is található, alig néhány öl mélységre. Azonkívül a földék magasán, 40 lábnyira a fölött, fekszenek, és e szerint minden vízveszélytől mentek.
Bővebb értesítéssel szolgálnak:
Pesten: Weil Frigyes M. ur, sétatér-utca 13. szám.
Budán: Fischer Károly ur, bór-gyárnok, bombatér,
a hol is, tervrajzok megtekinthetők.
A birtokosok:
Blum János, kapuczinusok-tere, saját házában.
Fischer Károly, bór-gyártulajdonos Budán.
Weil Frigyes M., bizományi és szállítványi üzlet.
Heller József, nyomdatulajdonos, Pesten fő-ut.

Olcsó háztelkek.

Értesítést ad Pesten: Fischer Károly.

Pest, május 7-én 1871.

Előfizetési feltételek: a Vasárnapi Ujság és Politikai Ujdonságok együtt: Egész évre 10 ft. — Fél évre 5 ft.

Csupán Vasárnapi Ujság: Egész évre 6 ft. Fél évre 3 ft. — Csupán Politikai Ujdonságok: Egész évre 5 ft. — Fél évre 2 ft. 50 kr.

Hirdetési díjak, a Vasárnapi Ujság és Politikai Ujdonságokat illetőleg: Egy négyszer hasábjátott petit sor, vagy annak helye, egyszeri ígatásnál 10 krajczárba; háromszori vagy többszori ígatásnál csak 7 krajczárba számítattik. — Kiadó-hivatalkunk számára hirdetményeket elfogad Beesben: Oppelk Alajos, Wollzeile Nr. 22. és Haasenstejn és Vogler, Wollzeile Nr. 9. — Bélyeg-díj, külön minden ígatás után 30 krajczár.

A bécs-új helyi és bécsi vértanúk.

(1871. ápril 30.)

Mult ápril 30-án volt kétszáz éve, hogy gr. Zrinyi Péter horvátországi bán és Frangepán Ferencz ögróf Bécs-Ujhelyen, gróf Nádasdy Ferencz királyi helytartó és országbíró Bécsben hóhérbárd által hájták fejüket, mint „felségsértők és lázadók”, mondták német bírálk, mint a magyar szabadság vértanui, hitte és hiszi még mai napig legnagyobb részt a honi közvélemény.

Történetüket le napjainkig homály burkolá, mert a dolog természeténél fogva titokban folyó

nek jelentései, az összes periratok, a miniszterek által a császárnak tett fölterjesztések, ennek rendeletei napjainkig senki által nem vizsgálva, közzé nem téve, heverték a bécsi titkos állami és a budai kamarai levéltárban. — A mi a közönség tudomására juthatott, csak a külszin volt, a többit a történelemnek mende-mondák s

többet ne mondjak: Szalaynak elbeszélése, mely pedig a legteljesebb, legalább nagy részben nem való, miért azonban öt okolni nem lehet. Napjainkban e titkolózás megszűnt. A kormány elismerésre méltó készséggel nyitja meg levéltárait a kutatók előtt, és így most már képesek vagyunk az összeesküvés részleteiről: a fősze-replők jelleme felől mégis elég helyes felfogás képződött. Senki sem

Az 1671. apr. 30-ki vértanúk.

összeesküvésükre vonatkozó adatokat a bécsi kormány féltékenyen elrejté a történelem előtt. A vádlottak és tanuknak valóságai az összeesküvés felfogott levelei és irományai, a császári közegek-

alig néhány itt-ott elszórt megbízhatóbb adatokból kellett összeállítani. Nem lehet tehát csodálni, hogy ez összeesküvésnek történetét a maga valóságában történetíróinknál hiában keressük, s így, hogy

kételkedik, hogy lépteiket nemcsak a hazaszeretet, hanem a nagyraagyás is vezérelé. E meggyőződés mellett is okakodunk kell azonban, nehogy igazságtalanokká legyünk: mert azon nagyraagyás, mely magas

Ráth Mór legújabb kiadásai.

Megrendelhetők saját könyvkereskedésből Pesten, háznégyszög, Kugler mellett, és minden könyvtárban:

1849—1866.

Adalékok a kényuralom ellenes mozgalmak TÖRTÉNETÉHEZ.

Tartalom:

- I. A magyar menekült hadsereg létszáma decz. 11-ről 1849. Sumlán.
II. Visoczký tabornok az ország kormányzójához. Orsova aug. 17. 1849.
III. A kormányzó rendelete Asbóth Sándor vezéréhez az emigratio ügyében...
IV. 1851. Az emigratio távozása Kutayából.
V. 1852. Kossuth Asbóth Sándorhoz. Fegyverek, török kölcsön és a Magyarországra való betérés ügyében...
VI. 1853. Kossuth Asbóth Sándorhoz és Boylehoz a törökkel való alkudozasok...
VII. 1854. Kossuth igaztó levele az amerikai republikanosokhoz a senatus ellen...
VIII. 1855. Sossich Asbóth Sándorhoz.
IX. 1859. Kossuth tárgyalásai III. Napoleonnal, Napoleon herceggel, az olasz kormányval...
X. 1860. Asbóth Kossuthoz az invasio és az emigratio ügyében.
XI. 1861. Az 1861-ki eseményekhez.
XII. 1863—1866. Az Almásy és Nedetzky-féle összeesküvéshez és a 66-ki eseményekhez.

Az 1870—71-ki porosz-francia háboru.

Politikai és katonai szempontból, előadja

RÜSTOW V.,

schweizeri ezredes.

Hadi térképekkel és tervekkel.

Első és második füzet. — Ára 2 ft. 40 kr.

- KEMÉNY ZSIGMOND tanulmányai. Kiadja Gyulai Pál, 2 kötetben. Ára füze 4 ft. 60 kr., angol diszkötésben 6 ft.
TOLDY FERENCZ. Magyar államférfiak és írók. Életrajzi emlékek. 2 kötet. Ára 3 ft. 60 kr., angol diszkötésben 5 ft.
TOLDY FERENCZ. Magyar költők élete. 2 kötet. Ára 3 ft. 60 kr., angol diszkötésben 5 ft. 40 kr.
KAUTZ GYULA. A társulási intézmények a nemzetgazdaságban. A m. tud. akadémia által a nagy Fáy-díjjal koszorozott pályamű. Diszes nagy 8-rét. Ára füze 3 ft. 60 kr., angol diszkötésben 4 ft. 50 kr.
LABOULAYE EDUARD. Az Egyesült-Államok története. A 3-ik kiadás után francziából fordítva. Első kötet: A gyarmatok a forradalom előtt (1670—1763). Második kötet: A függetlenségi harc (1763—1782). Harmadik kötet: Az Egyesült-Államok alkotmánya (1783—1789). Előfizetési ára 6 ft. Bolti ára 6 ft. 60 kr.
B. EÖTVÖS JOZSEF. A XIX. század uralkodó eszméinek befolyása az államra. Második átdolgozott kiadás. Két kötet. Előfizetési ára 5 ft. Bolti ára 6 ft.
SZEMERE BERTALAN összegyűjtött munkái. Első és második kötet: Száműzés alatt írt napló. Ára 5 ft. Harmadik és negyedik kötet: Utazás Keleten a világszt napok után. 2 kötet. Ára 4 ft. Ötödik kötet: Levelek. (1849—1862.) Ára 2 ft. Hatodik kötet: Szépirodalmi dolgozatok és beszédek a forradalom előtt és után. Ára 2 ft. A hat kötet diszes angol kötésben 17 ft.
TOMPA MIHÁLY összegyűjtött költeményei életrajzzal és jegyzetekkel. Kiadják: Arany János, Gyulai Pál, Lévai József, Szász Karoly. Diszkötésben 6 kötetben, a költő arcképeivel. — Ára füze 7 ft. 20 kr. Pompás diszkötésben 12 ft.
AZ ESZTERHAZY-KEPTÁR eredeti fényképekben. Szövegét írta Keleti Gusztáv. Nagy írvetén, vastag halványárga papíron, pompás diszkötésben. Ára 22 ft. Nagy írvetén, ugyanoly papíron, pompás aranyszínezett diszkötésben (cartonban), melyből az egyes képek kivethetők. Ára 21 ft. Nagy negyedréten, halványárga vastag papíron, pompás diszkötésben. Ára 12 ft.

Heckenast Gusztáv könyvkiadó-hivatalában Pesten, (egyetem-utca 4-ik szám) megjelent és minden hazai könyvtárban kapható:

A NŐK HIVATÁSA.

Írta

BENICZKY IRMA.

A mű tartalma:

Előszó. — Bevezetés. — Az anyai befolyás. — A nő befolyása a társadalmi életre. — A nő befolyásának működése, természete és kiterjedése. — Az anyai szeretet. — Milyen eszközök biztosíthatják a nő személyes befolyását? — A nő neveléséről. — Mi legyen a nőnevelés valódi tárgya? — megoldása.
Még néhány fontos szó a nevelésről. — Első lépés a nő szemelme felszabadulásának pályáján. — A nő működése. — Mit tanuljanak a nők? — Élvezetek és mulatságok. — Tapintat és taktika. — A nő munkássága azelőtt és most. — A nőkérdés és annak megoldása.
(Nyolczadrét 352 lap) füze 1 ft. 20 kr.

Kiadó-tulajdonos Heckenast Gusztáv. — Nyomatott saját nyomdájában Pesten 1871 (egyetem-utca 4-ik szám alatt).

Walser Ferencz gép- és tüzelő-szerek gyára, harang- és érc-öntője

Pesten, a király-utca végén, a polg. lövelő-devel szemben... mindenem tüzelő- és kerít fecskenőket, szivattyút és kut-csőveit; valamint új szerkezettü öntő-észközeit s mindenféle csőveit és tüzelő-készleteit is.

1036 (4—20)

Az általában jonak elismert valódi s egészen frissen érkezett

SCNEEBERGI NÖVÉNY-ALLOP mell- s tüdőbetegék számára.

ovábbá: rekedtség, nátház, ingerköhögés, mellszorogás, elnyálkásodás, orokgyuladások s nehéz légzés ellen, — mindenkor friss minőségben kapható: PESTEN: Török József gyógyszerész urnál a király-utczában, — dr. Wagner D. gyógyszerésznél a váci-uton, — Thalmayer A. és társa, — Oszkatsky F., — Schlrk J., — és Gerhardt A. urnaknál.

- BUDÁN: Schwarzmejer J. gyógyszerész urnál.
Aradon: Probst F. J.
Aszódon: Sperlagh J. gy.
Baján: Klenautz J.
Brassóban: Gyertyánfy Fabrick és Jekelius gysz.
Battonyán: Bignio K.
Belgrádon: Nicolacovic test.
Beszterezén: Dietrich és Fleischer.
Bonyhádon: Kramolin J. gy.
Brassóban: Fabick Ed.
Csáktornyan: Kárász A.
Cétrecezenben: Göltl N. gy.
Deesen: Krömer S.
Dettán: Braunmüller J. gy.
Deveceiben: Hoffmann B.
Eszéken: Kawilowicz gysz.
Eperjesen: Zsembery Ign.
Erekeújváron: Conlegrer Ign.
Egerben: Wessely gysz.
Eszéken: Thürner fiai és Dessáthy gyógyszer.
Győrött: Brunner F.
Gyulán: Lukács gysz.
Hacsfeld: Hagelschmidt V.
Hátszegen: Mátyes B. gysz.
Ipolyváron: Mikulási T.
Janosházán: Kuna gysz.
Jolsván: Maletér gysz.
Kaposváron: Schröder J. gy.
Közegzen: Strehle gysz.
Károlyvárt: Benich J.
Kis-Martonban: Kodolányi gysz. és Spatay A.
Kassán: Eschwig E.
Késmárk: Generich C. és A.
Kecskeméten: Papp M.
Karansebesen: Weber A. gy.
Károlyfehérvárt: Fischer Ed. gyógyszer.
Kolozsvárt: Megay M. C.
Körmöczön: Draskóczy gy.
Károlyfehérvár: Fischer E.
Kubiban: Stojánovic.
Kun-Sz.-Miklós: Stoits A.
Lugoson: Arnold J.
Mediason: Breiner K.
Mosonban: Franter J. gysz.
Miskolczon: Spuller J.
Mitrovicz: Krestonoshics A.
Mohács: Pyrk Gyula gy.
Marosvásárhely: Jeney gy.
Munkácson: Gröttier L.
Mohácson: Kögel D.
Nagybányán: Horacek J.
Nezsidériben: Fuchs J.
Nyíran: dr. Láng E.
Nyiregyházaon: Hónsch Ede gyógyszer.
Nagy-Becskereken: Nedelkovic és Haidegger.
Nagy-Kanizsán: Welisch és Lovack gyógyszer.
Nagy-Károly: Schöberl C.
Nagykikinda: Komka A. J.
Nagyváradon: Janky A.
Nagyszombatban: Pantoschek R. gyógyszer.
Oroszházán: Vangyel M.
Pancsovan: Graf gysz.
Pécsen: Kunz Nándor.
Posegán: Balogh gyógyszer.
Putnokon: Szepessy gysz.
Pozsonyban: Schneebberger és Dussil gysz.
Rosnyón: Posch J. gysz.
Rimaszombat: Hamaliárgy.
Rumán: Milutinovitz S.
Rékason: Boromi K. gysz.
Szászváros: Sándor R. gy.
Szabadkán: Hofbauer I. gy.

Egy üveg ára 1 forint 26 krajczár. 1055 (1—6)

Ugyanezen bizományos urnaknál kapható:

Legjobbfele tyukszem-tapasz, Schmidt cs. kir. főorvostól, egy skatulya ára 23 kr.

Dr. Behr ideg-extractusa, az idegek erősítésére s a test edzésére ára 70 kr.

Stiriai Stub-havasi-növény-nedv mell- s tüdőbetegék számára. Egy üveg ára 87 kr.

Die „Zeitschrift für gerichtliche Medicin, öffentliche Gesundheitspflege und Medicinal-Gesetzgebung“ bringt in Nr. 48 vom 27. November 1866 über „Schneebergs Kräuter-Allop“ Folgendes:
„Der aus Alpenkräutern bereitete „Schneebergs Kräuter-Allop“ des Herrn Apothekers Bittner in Gloggnitz, und Franz Wilhelm, Apotheker in Neunkirchen, ist bei allen katarrhalischen und entzündlichen Krankheiten der Respirations-Organen ein vorzügliches Unterstützungsmittel. Er mildert besser als alle anderen Symplicien jeden Reiz im Kehlkopf und wird bei acuter und chronischer Heiserkeit, bei empfindlichen Affectionen der Schlingwerkzeuge, beim Lungen-Katarrh, dem Keuchhusten u. s. w. wegen seiner vorzüglichsten einwirkenden, besänftigenden und reizmildernden Eigenschaften mit günstigem Resultate angewendet.“

Főraktár: BITTNER GYULA gyógyszerésznél Gloggnitzban.